

BIJZONDERE FINANCIERINGEN

COLOFON JAARVERSLAG
ENERGIEFONDS OVERIJSSSEL 2023

Uitgave   Energiefonds Overijssel
Vormgeving   Koudijs Communicatie
Tekst & productie   De Communicatie Consultant,
                                  Xerva Blom

Coverfoto: Tala is een duurzame en circulaire vernieuwer in de bouwwereld. Met hun duurzame modulaire huizen van hout en andere biobased materialen werken zij aan een oplossing voor de energietransitie, circulair bouwen en de woningnood. Wij verstrekten Tala hiervoor een converteerbare lening. Foto: Tala B.V.

Fotografie en illustraties

02 - 03 (van boven naar beneden, van links naar rechts) Tala B.V., H2-GO B.V., Google Earth

04 - 05 Koudijs Communicatie 2x

06 - 07 Google Earth, Provincie Overijssel

08 - 09 (van links naar rechts, van boven naar onder):
Energiefonds Overijssel, Qredits, Karel Asselbergs, Xerva Blom, Willem Dubbelman, Enschede Energie, Joost Vlot, Qredits, Willem Dubbelman, Enschede Energie, PEF Technologies B.V., VvE Maasstraat, Energiefonds Overijssel (4x), Koudijs Communicatie.

10 - 11 Graphics Koudijs Communicatie

12 - 21 Tala B.V.

22 - 27 iStock, Esther van der Wallen, Flo Schepers, Tala B.V., Microsoft Teams, Zonneweide Zwolle.

28 - 29 Graphics Koudijs Communicatie, Shutterstock, fotografie Koudijs Communicatie, Flo Schepers, Brigitte Buisink.

30 - 37 H2-GO B.V., Waterschap Drents Overijsselse Delta

38   Xerva Blom

39 - 41 Graphics Koudijs Communicatie

Achterzijde iStock

© 2024, Energiefonds Overijssel, Zwolle

CO₂-neutraal gedrukt op

100% gerecycled-papier

12

VOORWOORD	04
GEDEPUTEERDE PROVINCIE OVERIJSEL	06
HET JAAR IN VOGELVLUCHT	08
JAAROVERZICHT INFOGRAPHIC	10
TALA: EEN BOOST VOOR DUURZAAM EN BIOBASED BOUWEN	12
DUO INTERVIEW RVC EN AC VOORZITTERS	22
WIE IS WIE? BIJ ENERGIE FONDS OVERIJSEL	28

H2-GO EERSTE GROENE WATERSTOF VAN, VOOR EN DOOR DE REGIO	30
GESPIKKELD BEZIT WORDT VERDUURZAAMD IN ZWOLLE	38
FINANCIERINGEN IN 2023	39
TOTAALOVERZICHT UITGEZETTE FINANCIERINGEN	40

EEN JAAR VAN PRIMEURS EN BIJZONDERE

Een jaarverslag is het moment om terug en vooruit te kijken. Na ons jubileumjaar in 2022, met meer dan 10 evenementen, lijkt dit misschien lastig te overtreffen. Maar niets is minder waar. Want mijlpalen en hoogtepunten, die waren er in 2023 genoeg.

Verduurzaming 135+ duizend huishoudens

In 2023 financierden we 18 Overijsselse ondernemers met ruim 50 miljoen euro, een nieuw record. Het Energiefonds heeft daarmee inmiddels het potentieel om ruim 135 duizend huishoudens in de provincie te verduurzamen. Dat is meer dan alle huishoudens van Enschede en Deventer samen. In dit jaarverslag leest u over onze maatschappelijke en financiële resultaten en de vaak vernieuwende financieringen die wij het afgelopen jaar hebben verstrekt. Ook laten we verschillende stakeholders aan het woord over hun visie op de energietransitie en (de rol van) Energiefonds Overijssel.

Vernieuwende financieringen in 2023

Afgelopen jaar hebben we opnieuw veel verschillende interessante en innovatieve ondernemingen gefinancierd. Het is lastig om er hier slechts enkele uit te lichten, omdat ze allemaal bijzonder zijn. Toch doe ik een poging. We verstrekten een financiering aan circulaire bouwvernieuwer Tala. Initiatiefnemer Victor de Beus, vertelt in dit verslag over duurzaam, modulair en biobased bouwen. Een uitdaging waarin wij hen verder gaan ondersteunen met onze kennis en financiering. Ook financierden we voor het eerst een grootschalig waterstofproject in Overijssel, H2-GO. Zij leveren, naast groene waterstof, een bijdrage aan de oplossing van de toenemende

netcongestie. Hoe ze dat doen en welke ontwikkelingen en kansen er zijn op gebied van waterstof in Overijssel, leest u in het interview met H2-GO oprichter Jan Bastiaan. Daarnaast hebben we in 2023 coöperaties gestimuleerd om hun projecten te realiseren met de participatie van omwonenden. En we hebben ons grootste zonproject gefinancierd, waarin een duurzame onderneming de

energiecoöperaties die een zonproject op land hebben ontwikkeld.

Activiteiten

Dit jaar heeft de provincie, in samenwerking met ons en de andere provinciale fondsen, een tweede Fondsendag georganiseerd voor statenleden. Hier konden zij kennismaken met de provinciale fondsen. Daarnaast

FINANCIERINGEN

afnemer is van de stroom, in plaats van een energiebedrijf. Zoals gezegd, stuk voor stuk bijzondere financieringen.

Onze resultaten en hun impact

Maar er is natuurlijk meer. Op pagina 10 van dit verslag kunt u in een oogopslag onze resultaten van 2023 en hun impact bekijken. Een overzicht van al onze financieringen en hun potentiële vermindering van jaarlijkse CO₂ treft u op pagina 39.

Verkiezingen

In 2023 zijn er provinciale verkiezingen gehouden. De nieuwe statenleden hebben een coalitieakkoord gesloten waarin met betrekking tot zon-PV de zonneladder leidend werd. Dat heeft als gevolg meer restricties voor zon op land. Dat laatste vormt een uitdaging voor ons fonds. De afgelopen jaren had zon op land, samen met coöperaties en omwonenden, een groot aandeel in de verduurzaming van de provincie. En ook in de verstrekte financieringen vanuit ons fonds. Zo financierden wij vorig jaar vijf

organiseerden wij in juni een zomerborrel voor ons netwerk. Gevolgd door het fietsevenement Parijs is nog ver voor onze sportieve relaties. Ook dit evenement werd afgesloten met een netwerkborrel. We hebben elkaar dus vaak getroffen vorig jaar.

Wat komt eraan in 2024?

In 2024 gaan wij vol energie door met het verduurzamen van Overijssel. We verwachten hetzelfde aantal ondernemingen te financieren als in 2023. De nadruk zal daarbij liggen op het ontzien van het elektriciteitsnet, onder andere door het stimuleren van de ontwikkeling van batterijen. Daarnaast zal er veel aandacht uitgaan naar het stimuleren van wind op land en de verduurzaming van vastgoed.

Als laatste wil ik iedereen in ons netwerk bedanken voor de fijne samenwerking en het vertrouwen in ons fonds. We zien uit naar een nieuw financierings- en investeringsjaar, waarin we samen met jullie verder werken aan een klimaatbestendig en CO₂-neutraal Overijssel.

Anouk Blüm

Algemeen directeur
Energiefonds Overijssel

GEDEPUTEERDE TIJS DE BREE OVERIJSSSEL OP Z'N STERKST

Een energiek jaar, dat was 2023. Een jaar waarin mooie stappen zijn gezet in de energietransitie. Denk alleen al aan de vooruitgang op het gebied van waterstof, biogas en de Smart Energy Hub in Zwolle-Noord. Het klinkt cliché, maar deze ontwikkelingen waren niet mogelijk geweest zonder samenwerkingen. Dat is waar we in Overijssel sterk in zijn. Niet alleen vanuit bestaande patronen denken, maar verder kijken.

Zo is afgelopen jaar onder andere door de inspanning van Waterschap Drents Overijsselse Delta, de gemeente Zwolle, ondernemersvereniging Hessenpoort, H2-GO en de provincie Overijssel een innovatie ontwikkeld die zowel de waterzuivering enorm verduurzaamt, als de omgeving gaat voorzien van waterstof en restwarmte. Onlangs maakte het Energiefonds bekend dat het H2-GO gaat financieren met een lening van twee miljoen euro. Een belangrijke zet in de rug voor de Smart Energy Hub in Zwolle-Noord en wat mij betreft een fraai voorbeeld van hoe we de energietransitie in Overijssel laten werken. De Smart Energy Hub in Zwolle is namelijk een koploper in Nederland. Drie bedrijven zijn eind 2023 gestart met het slim delen van lokaal opgewekte en opgeslagen

energie. Zo kan het elektriciteitsnet ontlast worden. Ondernemers kunnen zo verder met hun ambities en de verduurzaming gaat ook door.

Dit is Overijssel op z'n sterkst. Dat maakt mij trots. Het begint met het initiatief van bedrijven. Zij zoeken de samenwerking op, omdat ze door hebben dat energie onderdeel van hun bedrijfsstrategie moet worden. Ze realiseren zich dat ze grotere stappen kunnen zetten door gezamenlijk op te trekken.

En zo hebben we nog veel meer te doen, samen met het fonds. Ik denk aan het mogelijk maken van lokaal eigenaarschap bij windprojecten, zodat bewoners van het gebied de baten ten goede kunnen laten komen aan

hun eigen gemeenschap. Ik denk ook aan de enorme opgave die er nog is om huizen met warmtenetten betrouwbaar en betaalbaar te verwarmen. Of aan de ambities die we hebben op het gebied van groen gas. We willen dat 50 procent van de mest in Overijssel vergist gaat worden, dat levert omgerekend 100 miljoen kuub groen gas in 2030 op voor Overijssel. Dat betekent concreet dat hiermee de warmtevraag van circa 80.000 woningen in Overijssel gedekt wordt. Een zesde van het totaal aantal woningen in onze provincie.

Ook daarvoor moeten we van grote ambities naar werkende bedrijfsvoering in de praktijk. Initiatiefnemers die er zin in hebben en het belang zien, boeren die het kunnen gebruiken in hun streven naar kringlooplandbouw,

lokale afnemers die hun energievraagstuk ermee kunnen oplossen. Creativiteit en ondernemerschap om van idee naar uitvoering te komen. Dat kunnen we in Overijssel, dus daar gaan we mee verder.

Tijs de Bree
Gedeputeerde
Energietransitie,
Sociale agenda, Cultuur,
Milieu en Financiën

Adviescommissielid Ad van Wijk in zijn afscheidsrede bij de TU Delft

Lancering van de mkb Duurzaamheidslening in januari

Feest bij Bron Technologie in december

Feest bij Bron Technologie in december

HET JAAR IN VOGELVLUCHT

LEI-F financiering voor Enschede Energie, zonnepark Eschmarke

Het sportieve netwerkevenement van het fonds 'Parijs is nog ver'

De fondsendag met (nieuwe) Statenleden van de provincie

Woningcorporatie SWZ en VvE Hogenkampsweg verduurzamen hun woningen in Zwolle

Rondleiding op de bouwplaats bij het verduurzaamde Ichthus College

Koningin Maxima op bezoek bij Qredits in nieuw hoofdkantoor

Ondertekening financiering zonnepark Eschmarke

Ondertekening van de financiering voor VvE Maasstraat

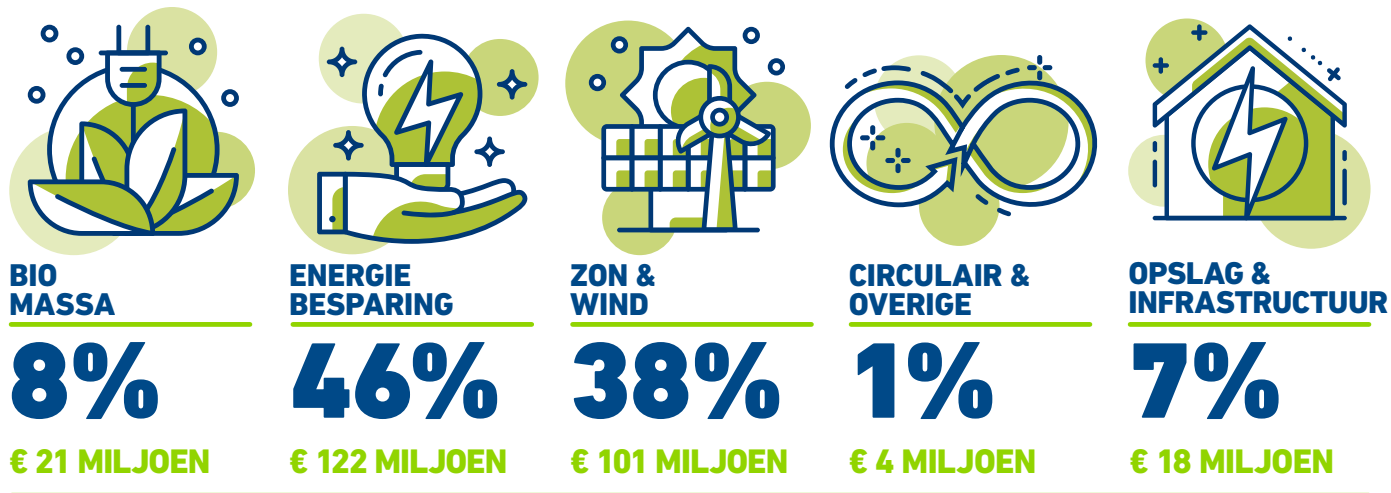
In gesprek met elkaar tijdens de zomerborrel in juni

RESULTATEN ENERGIEFONDS

OMVANG HUIDIGE PORTEFEUILLE € 265 MILJOEN

FINANCIERINGEN IN 2023

(incl. bouwdepots)

TOTAAL AANTAL VERSTREKTE FINANCIERINGEN

Totaal t/m 31-12-2023

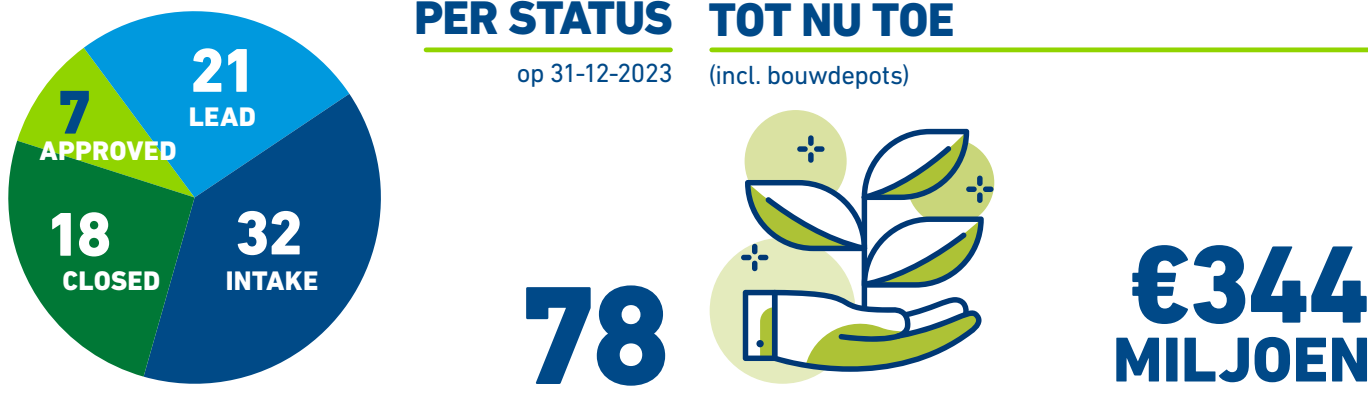

INVESTMENT OPPORTUNITIES PER STATUS

op 31-12-2023

GEFINANCIERD TOT NU TOE

(incl. bouwdepots)

OVERIJSSEL 2023

VERMINDERING VAN CO2-UITSTOOT

372.088 TON

MAATSCHAPPELIJK RENDEMENT

136.785 HUISHOUDENS

Dit is meer dan het energiegebruik van de huishoudens in de gemeenten Enschede en Deventer samen.

(ACHTERGESTELDE) LENINGEN

totale waarde € 47 miljoen

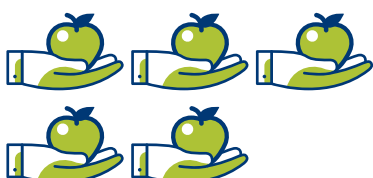
13

EXIT/ CONVERSIE

4

PARTICIPATIES/ CONVERTEERBARE LENINGEN

totale commitment € 4 miljoen

5

WERKGELEGENHEID IN OVERIJSSEL (IN FTE)

TIJDELIJK

2.152

STRUCTUREEL

202

Leestijd **10 minuten**

TALA: EEN BOOST VOOR DUURZAAM EN BIOBASED

Tala uit Broekland ontwerpt en bouwt duurzame huizen van hout en andere biobased materialen. Of, zoals codirecteur en medeoprichter Victor de Beus het zegt: *“Tala bouwt de meest duurzame woningen van Nederland, op een fabrieksmatige manier. Dat doen we door met name materiaalkeuzes heel anders te maken dan tot nu toe de standaard is. En daarmee maken we heel veel positieve impact.”*

Tala ontving in 2023 financiering vanuit het fonds. Reden voor ons om eens dieper in te gaan op hun duurzame concept.

Ontstaan in de kroeg

Zoals veel goede ideeën is ook Tala ontstaan in de kroeg, op 14 december 2019. Victor vertelt: "Ik ken Sebastiaan Dekkers (medeoprichter) al vanaf mijn studententijd. Hij is ondernemer in de kinderopvang en is daarin heel succesvol. Een of twee keer per

jaar spraken we wat af en dronken dan een biertje. Sebas was met zijn organisatie toen al heel erg bezig met verduurzaming, van hun panden en vergroening. Nu had dat thema mijn interesse sowieso ook al wel. Ik had die Tegenlicht documentaire gezien uit 2019, Houtbouwrevolutie. Daar zaten we een keer over te sparren, ik haalde aan dat ik die docu zo tof vond." Het was een beetje kroegpraat zegt De Beus, maar het verschil was dat ze daarna via de app besloten om

hier opvolging aan te geven. Een duurzaam idee was geboren. De Beus vervolgt: "We hebben toen een groep mensen bij elkaar gebracht uit onze beiden netwerken, die iets wisten van verduurzaming van de bouw of het leuk vonden om mee te denken. Toen hebben we een aantal brainstormsessies gehad in Utrecht, met zo'n zeven à acht man. En daar is Ieke (Selen, medeoprichter, red.), die ook bevriend was met Sebastiaan, er toen bijgekomen." Het plan lijkt het

BOUWEN

**Victor de Beus,
Sebastiaan Dekkers en Ieke Selen**
Tala oprichters

drietal zo goed dat ze hun banen ervoor op willen zeggen om dit avontuur aan te gaan. Ze maken een start, maar de wereld komt dan bijna tot stilstand door corona. Toch zetten zij hun plannen door. *“Ja, dat was heel gek, ik woonde toen nog in Amsterdam, Sebastiaan en Ieke in Zwolle... We zaten allemaal thuis, en ik kende Ieke toen ook nog helemaal niet. We hebben toen digitaal de eerste stappen gezet. Dat was best wel uitdagend af en toe. We spraken ook wel eens af, halverwege in Amersfoort. We maakten een begin met deskresearch, marktonderzoek en hoe het eruit zou moeten komen te zien. Daar zijn we toen een jaar mee bezig geweest.”* En toeval bestaat niet, of wel? Op 14 december 2020, precies een jaar na het gesprek in de kroeg, schrijven de mannen Tala in bij de Kamer van Koophandel en wordt het idee een bedrijf. De Beus: *“We zeiden toen tegen elkaar: we gaan het gewoon echt doen.”*

Drijfveren

Waarom was het trio zo gedreven om dit plan tot werkelijkheid te maken? We vragen het aan De Beus. *“Wat ons onderscheidend maakt, is dat wij vanuit persoonlijke motivatie en ambitie willen bijdragen aan de bestrijding van het klimaatprobleem.”* Hij werkte voorheen bij Akzo Nobel, een groot chemie en verfbedrijf, en zegt daarover: *“Ik vond het daar heel tof en heb super veel geleerd, maar ja, het was ook wel een beetje abstract. Ik zat aan de chemiekant, de techniek vond ik interessant. Van het product zag ik alleen af en aan rijdende vrachtwagens. En uiteindelijk komt dat dan in je telefoon bijvoorbeeld.”* Hij vervolgt: *“Het is een groot concern en er werd veel aan duurzaamheid gedaan, maar vanwege de aard van de industrie kun je niet hele snelle stappen maken, omdat het dan hele lange en grote termijn investeringen zijn. Ik wilde wat tastbaarder en wat sneller, zowel op duurzaamheid als op organisatie. En het ondernemerschap heeft me altijd getrokken.”* Zijn medeoprichters komen vanuit een andere hoek tot dezelfde conclusies. *“Ieke liep juist wel al rond in de bouwsector. Hij zag daar hoe stroef sommige dingen gingen en hoe gedachteloos vervuilende materialen werden toegepast, hoe veel afval er was. Hij zag gewoon hoe dit anders kon.”* Daarbij hebben ze allemaal een gezin met jonge kinderen en ook dat blijkt een flinke drijfveer. *“Dat doet iets met hoe je tegen dit soort zaken aankijkt. Ook heeft niemand van ons welvaart heel hoog staan als drijfveer. Het gaat veel meer om de zingeving en het idee dat je iets nuttigs aan het doen bent met je*

tijd en je talent, dan dat we denken dat we hiermee miljonairs kunnen worden.” Besluit hij.

Van uitdaging naar uitdaging

Dus gezien hoe het anders kan en bedrijf opgericht en dan begint het echte werk. Dat was zeker spannend en niet zonder uitdagingen? De Beus zegt hierover: *“Ja, zeker helemaal in het begin. Samenwerken in coronatijd... En het is ook spannend om je baan dan op te zeggen. We hebben allemaal jonge kinderen, ik leverde wel salaris in ten opzichte van wat ik daarvoor verdiende. Dat zijn dingen waar je doorheen moet. En daarna, in het begin zaten we met een aantal mensen op een gehuurd flexkantoor in Nijkerk, toen zaten we elkaar wel even aan te kijken... Je moet uit het niets dan zo'n idee gaan vormgeven, dat is best uitdagend ja.”* Ze weten op dat punt ook nog niet of de markt op Tala zit te wachten en hier klaar voor is. *“Je bent ervan overtuigd dat het een goed idee is, maar je weet nog niet hoe de markt zal reageren, er zijn allerlei redenen waarom dit niet zou kunnen, is het überhaupt een levensvatbaar plan? Het is een super onzekere fase, zo'n eerste jaar”,* aldus De Beus. Daarna komt het moment dat de productie van start kan gaan. De Beus zegt hierover: *“We wilden de huizen zelf gaan maken, dus toen kwam de vraag: Gaan we dan een fabriekslocatie huren? En hoe gaan we die gevuld krijgen? Ja”,* lacht hij: *“Zo hobbelt je eigenlijk wel van uitdaging naar uitdaging.”* Maar de belangrijkste daarvan is toch de uitdaging in de markt zegt hij. *“Wat we doen is innovatief, en de huizen- en vastgoedsector staat*

Tala biobased woningen project Olstergaard in Olst

niet bepaald bekend om zijn enorme innovatiekracht. Er hangt veel vanaf, het gaat om grote bedragen en grote investeringsbeslissingen. Dus ja, dat was uiteindelijk de allergrootste uitdaging, die eerste opdracht binnenhalen. Hoe ga je iemand overtuigen dat je huizen bij ons moet kopen, terwijl we nog nooit een huis gebouwd hebben? Je kunt ze nergens bekijken, er zit geen bestaande partij achter met allerlei kennis... Hoe breek je daar doorheen?" Hij besluit: "Dat was echt wel een cruciaal punt, om dat te fixen." En dat lukt als ze woningcorporatie Salland Wonen als eerste opdracht binnenhalen. De Beus: "Niet geheel toevallig zitten ze hier in de buurt, in Salland. Zij hadden een wijk in Olst die een hele duurzame voetprint heeft. Die is behoorlijk vooruitstrevend, ook landelijk gezien. Er waren allerlei duurzame wensen en eisen, die voor ons koren op de molen waren. Dat was heel mooi." En

het geluk wil dan ook wel een handje helpen blijkt. Hij vervolgt: "We hadden mazzel. De aanbesteding zat eigenlijk vol, maar één of twee partijen trokken zich terug, omdat het zo innovatief was. En toen mochten wij er ter elfde uren nog bij. Toen hebben we alles op alles gezet om die opdracht te pakken en dat is gelukt." Tala is hiermee de proof-of-concept fase voorbij.

Waarom Overijssel?

Waarom werd er toen voor Overijssel gekozen, daar waren wij wel benieuwd naar. De reden is even praktisch als passend blijkt. De Beus vertelt: "Praktisch gezien omdat Sebastiaan en Ieke al in Zwolle woonden. Ik woonde destijds in Amsterdam, maar had toen al met mijn vrouw de ambitie om buitenaf te gaan wonen. Maar toen dit doorging, moesten we een productielocatie hebben. In het Westen is dit überhaupt niet te krijgen en veel duurder." Dat Overijssel een

bouwregio is helpt daarin een handje. "We hebben toen in een bepaalde straal rond Zwolle gezocht. We zitten in Broekland, hadden niet heel veel eisen. Dit was betaalbaar en beschikbaar. En achteraf gezien past dit gewoon heel erg goed, omdat het heel landelijk ligt. Je kijkt naar buiten en ziet de koeien lopen. Het is wat anders dan een standaard industrieterrein. Uiteindelijk is dat bepalend geweest in het karakter van het bedrijf en de cultuur die we hier hebben, het past heel erg bij ons bedrijf." Besluit hij.

Duurzaamheid in het hart

Met hun modulaire woningconcepten draagt Tala bij aan de verduurzaming van de bouw, maar biedt ze ook een oplossing voor de groeiende woningnood. Waarom is duurzaamheid en circulariteit belangrijk voor het bedrijf? De Beus: "De missie is: van duurzaam bouwen de standaard maken. Een positieve

impact hebben. We willen veel van dit soort woningen bouwen om te laten zien dat het anders kan. Elke woning die op deze manier gebouwd wordt en niet op de conventionele manier, dat scheelt in de productiefase 50 tot 100 ton CO₂-uitstoot. Dat is echt heel veel. Vanzelf wordt dat dan je onderscheidend vermogen. Wil men duurzaam bouwen? Dan kom je bij een handvol partijen uit. Daar staan wij

van de woningmarkt in Overijssel is De Beus duidelijk: "We willen honderden van dit soort woningen per jaar neerzetten. En we willen de woningmarkt inspireren, uitdagen en opschudden." En met succes, hij vervolgt: "Allerlei betrokkenen bij de bouw hebben ons benaderd met vragen als: 'wij hebben het idee dat we hier iets mee moeten, kunnen we een keer komen kijken?' Je probeert het heel erg

van de financiering is bedoeld voor allerlei investeringen. Dat gaat dan om capaciteitsvergroting en versnelling. We willen de fabriek in Broekland automatiseren, de afgelopen tijd is de fabriek hiervoor behoorlijk op zijn kop gezet en wordt daar nu van alles voor gemonteerd. Hierdoor kunnen we veel meer, veiliger en kostenefficiënter produceren. En een deel is werkkapitaal, als je 20 woningen moet bouwen, dan moet je best wat voorfinancieren." Maar er is nog meer, want een volgende fase met een tweede locatie is al in zicht. De Beus: "Je zit hier in deze hal al snel aan fysieke beperkingen, het zit al aardig vol. We denken dat we er hier niet veel meer uit krijgen dan wat we nu gepland hebben. Dan moet je naar een tweede locatie, als die vraag doorzet. Het idee is om ergens in de tweede helft van volgend jaar zicht te hebben op deze tweede locatie." Hiermee verwachten ze hun capaciteit te verdriedubbelen, een flinke stap omhoog dus. Op de investeringen komt hij nog even terug: "Je moet hierbij denken aan logistiek, hijsen en transporteren en het bewerken makkelijk maken. We maken modules, blokken van 5,5 bij 3,5 meter groot en 3,5 meter hoog. Dat zijn grote dingen. En ja, die moet je ook van de ene naar de andere plek brengen bijvoorbeeld. Dus daarom hebben we hiervoor allerlei karren laten ontwerpen. Die kun je eronder drukken en dan omhoog, een uit de kluiten gewassen transportkarretje zeg maar. En bovenloopkranen die alle materialen op hun plek houden en op hun plek krijgen." Hij noemt deze investeringen niet supersexy, maar wel heel nuttig en nodig, en legt uit: "Je haalt je

inmiddels tussen, ook landelijk gezien." Daarnaast is duurzaamheid ook echt verankert in de organisatiecultuur van het bedrijf. "Die zingeving verbindt ons hier allemaal. Er zitten hier niet allemaal milieuactivisten, maar het zijn zeker ook geen klimaatontkenners. Veel mensen die wel bij een grote bouwer zaten, maar daar ook hun ei niet kwijt konden, en dat hier dan wel helemaal kunnen. Dat bepaalt ook heel erg de identiteit van je organisatie denk ik, dat is wel een belangrijk aspect." Over hoe dit bijdraagt aan het verduurzamen

uit te dragen, veel te laten zien. Als wij dit kunnen met een beperkt budget en een enthousiaste club mensen, waarom blijven grote bouwers dan zeggen, 'nee dit kan niet'. Want het kan natuurlijk gewoon."

Capaciteitsvergroting en versnelling

Tala heeft een financiering van twee miljoen euro van het fonds gekregen. Hiermee kan het bedrijf haar huidige proces verbeteren en een nieuwe fabriek in Overijssel realiseren. De Beus zegt daarover: "Het gros

“Mensen die in onze huizen gaan wonen ervaren een meer ontspannen sfeer en er is een aantoonbaar fijner binnenklimaat.”

grootste deel van je efficiëncyslag door je proces te optimaliseren en standaardiseren. Pas daarna kun je misschien aan een robot gaan denken voor een bepaalde handeling, dat zit echt aan het eind van het rijtje. Ik verwacht niet dat we daar op een hele korte termijn mee bezig gaan. Dat zal nog wel een paar jaar duren.”

dan onze standaard woning kunnen we aanpassingen doen in de vorm, gevelafwerking of maatvoering. Zo kunnen we een beter passend product aanbieden aan de klant. En we zien dat dat heel erg gewaardeerd wordt. En dat we daardoor ook opdrachten winnen.”

daarbij een onderzoek aan naar hoe consumenten naar houtbouw kijken waaruit blijkt dat mensen hier behoorlijk positief tegenover staan. De opdrachtgevers van Tala op dit moment zijn vooral woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.

Bouwen voor WoCo's

We praten verder over de woonbeleving. Er komen vanuit de markt ook wel vragen en onzekerheden rondom

Duurzaamheid, flexibiliteit en woonbeleving

Gevraagd naar wat Tala nu bijzonder maakt ten opzichte van hun concurrenten somt De Beus op: “Ja, het product zelf natuurlijk, de duurzaamheidsprestaties, de minder grote CO₂-footprint, minder energieverbruik, het is verplaatsbaar, makkelijk los te maken. Normaal wordt beton natuurlijk gestort, dat krijg je nooit meer los. Terwijl je bij ons een aantal schroeven kunt losdraaien en dan kun je een hele wand weer hergebruiken. Daar onderscheiden we ons in.” Een ander stuk is de flexibiliteit van hun woningconcept. “Bij veel modulaire fabrieksmatige concepten krijg je wat je ziet. Een concept kan moeilijk aangepast worden. Wij zijn flexibeler. Als een kavel of de eisen niet echt anders zijn

Zegt De Beus.

Als laatste noemt hij de woonbeleving van hun bewoners.

“Mensen die in onze huizen gaan wonen ervaren een meer ontspannen sfeer en er is een aantoonbaar fijner binnenklimaat. De luchtkwaliteit is gezonder, de stresslevels zijn lager in dit soort woningen. Over het algemeen voelen mensen zich prettiger met natuurlijke materialen om zich heen. Dat is ook heel belangrijk.” Hij haalt

uitstraling en beleving, geluid en veiligheid van houtenbouw. Hoe kijken zij daarnaar? De Beus zegt hierover: “Wij verkopen vooral aan woningcorporaties en er is een enorm woningtekort. De cynische kijk hierop is, mensen willen vooral een huis, en zeggen dan niet als ze aan de beurt zijn ‘Nou, zo'n huis met hout hoeft ik niet.’ Ze zijn gewoon blij dat er een huis voor hen beschikbaar is.” Daarbij is De Beus ervan overtuigd dat de vooroordelen heel gauw wegvallen

“We willen vanuit persoonlijke motivatie en ambitie bijdragen aan de bestrijding van het klimaatprobleem.”

wanneer mensen in het huis wonen. Uit onderzoek blijkt dat 40 procent nu al de voorkeur geeft aan een duurzaam gebouwde woning. *“Het is zeker nog niet de standaard, maar er is een hele grote groep die hiervoor open staat. Het marktaandeel van dit type bouwen is twee à drie procent, dan gaat de acceptatie in de markt geen beperkende factor zijn.”* Het bouwen voor woningcorporaties helpt daarbij. *“Woningcorporaties hebben wat meer een maatschappelijk oogpunt en minder druk op rendement. Ook vanuit de overheid en gemeentes is hier best wat regie en druk op, met*

50 procent circulair aanbesteden over 6 jaar, 100 procent over 20 jaar en een houtbouwakkoord.” Zegt De Beus. Daarom zijn bij de start van het bedrijf de woningcorporaties als belangrijkste klantgroep aangemerkt. En het blijkt nu ook dat die flink geïnteresseerd zijn.

Wat levert dat op?

En dat levert wat op, niet alleen financieel, maar ook in milieuprestaties. De Beus somt op: *“Voor elke woning die we in Overijssel bouwen gelden de CO₂-besparingen. En omdat we de woningmodules in de*

fabriek bouwen, heb je veel minder transport naar bouwplaatsen. Daarbij, wij doen alles elektrisch, daardoor heb je op je bouwlocatie veel minder energieverbruik en (stikstof)uitstoot.” Ook zorgt Tala voor werkgelegenheid in Overijssel. De Beus, onder andere verantwoordelijk voor de organisatie en staffuncties, geeft aan: *“We hebben nu zo'n dertig man in dienst, deels parttime, en tien à vijftien als zzp'er in de productie. Met name aan de productiekant gaat dat aantal groeien in de komende maanden. Er komen dan tussen de tien en twintig mensen bij.”*

De rol van het fonds

Tala kwam per toeval bij het Energiefonds terecht. Zoals vaak het

geval is, werden ze via-via gelinkt aan ons. De Beus vertelt: “Ja, dat was best wel toevallig ook weer. Wij stonden in de Week van circulariteit in Zwolle met onze circulaire woning. Er kwamen daar echt duizenden mensen langs. Jaap Baarsma (van het zonneproject Bomhofsplas/Blauwvinger, die ook door het fonds gefinancierd zijn, red.) melde toen dat hij veel bezig was met financiering en dat hij ons kon linken. Daar hebben we toen mee gebeld en zo kwamen we bij Joost Vlot uit.” Naast ons fonds heeft Tala ook financiering gekregen vanuit Oost NL. We praten door over hoe deze financiering bijdraagt aan de ontwikkeling van het bedrijf. “Tot nu toe heeft Sebastiaan Dekkers dit zelf gefinancierd. Maar dan kom je op een punt dat de bedragen blijven oplopen. De bedragen die het Energiefonds en Oost NL er nu in hebben gestoken, die zijn aanzienlijk. Met dat eerste deel vanuit persoonlijke financiering hadden we ook weer mazzel dat dat zo kon. We hadden geen private equity fonds in onze nek hijgen of een private investeerder. Daardoor

konden we meer missie gedreven werken. Dat maakt dat je meer kunt ondernemen, een keer een tegenslag of bijstelling kunt communiceren zonder dat dit meteen tegen je werkt. Zodat je de focus op je doel kunt houden, zonder dat je super veel tijd kwijt bent aan je investeerders.” Legt De Beus uit. Met ons fonds aan boord ziet De Beus naast de financiële ruimte ook andere voordelen. “Jullie zijn (met het programma verduurzaming vastgoed, red.) specifiek veel meer met woningcorporaties bezig. Dat geeft voor ons een interessant netwerk en een introductiemogelijkheid, ook met andere relevante partijen.” Hij vervolgt: “Het leek ons ook goed om twee verschillende financiers met hun eigen netwerken aan boord te hebben.” In de aanvraagperiode was het soms wel even pittig geeft hij aan: “De due-dilligence fase was intensief, maar ook goed. Er komen wel dingen uit waarvan we dachten ‘Ja, daar moeten wij ook aan denken’. Of zaken waarvan we moeten checken, hebben we dat wel goed op orde. Zo’n soort rol hebben jullie voor

ons wel vervuld. En jullie hebben toch ook een andere blik, wat meer hoog over. Een ander type mensen dan dat wij hier hebben zitten. Jullie kijken heel anders, zijn sparringpartner en stellen kritische vragen, dat is een heel belangrijke rol. Ik hoop ook dat die rol vervuld blijft worden door jullie. En dat dat ons ook scherp houdt.” Als de plannen van De Beus en consorten zo uitrollen als gedacht, gaat dat wel lukken.

Groeipad en de markt

We blikken verder vooruit naar de toekomst van Tala. En dat is er een van groei. De Beus rekent voor: “Als we dit jaar positief afsluiten en naar een tweede locatie toe gaan, en verwachten 200 modules te maken. Dan kunnen we het jaar daarop 400 modules maken en daarop dan 600. Als alles goed blijft gaan dan kunnen we in 2026 serieus naar een eigen locatie gaan kijken die helemaal bij ons past. Waar je een grote fabriek gaat neerzetten die je helemaal volgens ons proces kan optimaliseren. En die eindcapaciteit staat dan op 3.000

of 4.000 modules bouwen per jaar. Dat is dan de grote droom. Als dat lukt dan ben je een van de grotere bouwers van Nederland. Dat is ons groeipad." Besluit hij. Maar of dat groeipad zo loopt hangt natuurlijk ook af van de ontwikkelingen in de markt, en daar gebeurt een hoop momenteel. "Wij waren positief verbaasd dat er dingen als biobased bouwen genoemd werden in verkiezingsprogramma's, over de hele breedte van links naar rechts. Je ziet dat er een golf op gang aan het komen is." Hij rekent voor: "Nu zijn het nog halve ambities, maar als dat wordt omgezet naar doelstellingen en regelgeving. Belangrijk voor de bouw is de milieuprestatie gebouw (MPG), dat is een wettelijke eis over bepaalde milieukosten per vierkante meter, die

gaat omlaag. Dat is al besloten. Dat wordt nu een halve euro per vierkante meter in 2025. Maar belangrijker nog, er zitten allerlei 'ontwerpfouten' in die rekenmethodes die de conventionele industrie bevoordelen. Maar, dat weet men inmiddels ook en dat wordt aangepast. Waardoor dit soort concepten als de onze er beter uitkomen. Ik denk dat vroeg of laat CO₂-uitstoot geprijsd gaat worden, dat wordt nu in Europa uitgewerkt. En dat zal ook voor de bouw gaan gelden. Als je dan bedenkt dat wij 40 ton CO₂ opslaan in een woning en een conventionele woning 40 ton CO₂ uitstoot. Dat betekent dat een conventionele woning, afhankelijk van de prijs zeg 4.000 euro moet gaan toeleggen, terwijl wij 4.000 euro terugkrijgen voor onze woning.

Dan heb je opeens een prijsverschil van 6 à 8 procent per woning, alleen daardoor." En dat zet wel dingen in gang. "Dan gaat de cynische ontwikkelaar ook denken van 'He, dit is een goed idee.' Dat soort dingen gaan in ons voordeel werken." Een ander ding is het fabrieksmatig bouwen, wat nu behoorlijk in marktaandeel aan het groeien is. "Dat gaat met een paar procent per jaar, wat best wel veel is. 14 à 15 procent van de woningen die nu gebouwd worden komen uit de fabriek. Dat was een paar jaar geleden nog 6 of 8 procent, dus dat gaat best wel snel. Dat heeft natuurlijk ook te maken met een structureel arbeidstekort in deze sector. Dat is op veel vlakken nadelig, maar wij zitten dan in de juiste hoek. Er is een wet kwaliteitsborging

in werking getreden, een soort van kwaliteitskeurmerk voor een woning is daarin veel strakker geregeld. Dat is nu veel makkelijker om op de juiste manier te doen als je fabrieksmatig en meer standaard produceert. Dus de kosten hiervan zijn voor ons veel lager. Ook daar krijg je dus een voordeel.” Geeft De Beus aan.

Duurzaam kantelpunt

Die ontwikkelingen overziend lijkt het alsof de wereld van bouwen echt op een kantelpunt staat. De Beus beaamt dit. “Ja, ik heb het gevoel dat we echt op een kantelpunt zitten. Het betekent niet dat het 100 procent wat wij doen gaat worden. Je hebt gewoon ook behoefte aan andere materialen. Kijk, staal, beton, het zijn super goede functionele

“We willen de woningmarkt inspireren, uitdagen en opschudden.”

materialen, maar ik denk dat je heel veel kunt vervangen voor duurzame zaken.” Hij kijkt terug op de vier jaar dat hij hier nu mee bezig is en besluit: “De aandacht voor duurzaam bouwen en de KPI’s die er zijn, de hoeveelheid mensen die hiermee bezig zijn, het is al totaal veranderd. Dat is best we bizar eigenlijk. Wij hadden in het begin zelf bedacht om de CO₂-uitstoot door te rekenen, er was niemand die dat deed, laat staan dat er een standaard voor was. En nu is er een min of meer geaccepteerde standaard van hoe je dit door kunt rekenen. Die veranderingen maken een groot verschil. Bij woningcorporaties zijn een aantal koplopers die al biobased bouwen. Dan heb je daarachter een middenmoot, die afgelopen jaren bij ons heeft aangeklopt om een keer te komen kijken en nu een pilot gaan doen. Veel corporaties zijn in deze fase. We verwachten dat veel van hen bij een geslaagde pilot een deel van hun woningen op onze manier willen bouwen. Ik ben ervan overtuigd dat dit gaat gebeuren.” Met een lach besluit hij: “Aan de markt zal het niet liggen.”

Tips voor startups

Voor startups heeft hij eigenlijk twee belangrijke tips. “Wees ambitieus. Zonder stip op de horizon kom je er niet. Probeer het plaatje van waar je naartoe wil ook realistisch te houden. En belangrijker nog is de bedrijfscultuur. Misschien cliché maar toch een sterke quote: Culture eats strategy for breakfast. Wij zijn vanaf het begin heel bewust bezig geweest met: Wat bindt ons? Hoe werken we samen? Wat is onze missie en zijn onze

kernwaarden? Waar staan we nu voor met z’n allen?” Hij ziet het gebeuren. “Veel startups werken heel erg vanuit het idee. Zij gaan dan heel erg in de techniek en op de uitvoering van het idee zitten. En dan blijkt later pas, na vijf jaar, dat de werknemers niet blij zijn. Daar de juiste systemen voor hebben en elkaar feedback geven, is belangrijk. Dat we een identiteit hebben met z’n allen. Ik denk dat het belangrijk is om dat ook vanaf dag één aandacht te geven. Ook vanuit zakelijk oogpunt is dat het juiste om te doen. Als mensen niet gemotiveerd zijn, of zich niet herkennen in je bedrijf, dan wordt het moeilijk.” Besluit hij. En dan voegt hij de daad bij het woord. “Kijk belangrijk om te benadrukken, we zijn met drie oprichters. Ook al zijn leke en ik het gezicht naar buiten toe, we doen het samen, met z’n drieën.” Tala is overigens een afkorting van Take A Look Around. “Wij keken om ons heen in de conventionele bouwsector en zagen daar veel dingen die anders kunnen.” Verklaart De Beus hun naam. Wij danken hem en Tala voor dit kijkje in hun keuken.

[Meer informatie over Tala](#)

Leestijd **8 minuten**

Duo interview RvC en AC voorzitters

WE ZIJN IN TRANSITIE **EN DAT BETEKENT DAT ER OOK**

De financieringen die door het fonds verstrekt worden, gaan eerst langs de adviescommissie (AC) en worden gezien door onze raad van commissarissen (RvC). Door de jarenlange ervaring en deskundigheid van de leden uit beide commissies wordt het team van gevraagd en ongevraagd advies, mogelijkheden en vragen voorzien.

Zo leveren de beide commissies een bijdrage aan de koers en de prestaties van het fonds. In dit interview gaan Margreet van Gastel (MvG), voorzitter van de raad van commissarissen, en Jean-Pierre Sweerts (JPS), voorzitter

energiefonds van Nederland. En de behoefte aan financiering van de energietransitie in Overijssel door het fonds is er onverminderd. Waaraan die behoefte het grootst is blijft een belangrijk onderwerp

Jean-Pierre Sweerts
Voorzitter adviescommissie

STEEDS NIEUWE OPLOSSINGEN KOMEN

van de adviescommissie van het Energiefonds, in gesprek over hun visie en aanpak in het bereiken van de energietransitie in Overijssel, welke uitdagingen daarbij spelen en welke oplossingen zij zien. Een gesprek waarin de voorzitters elkaar ook bevroegen, over politiek bestuurlijke verhoudingen, flexibiliteit en positieve mogelijkheden voor de toekomst.

Vertel maar eens, welke onderwerpen kwamen vorig jaar aan bod in de vergaderingen van de RvC en de AC?

JPS: "Energiefonds Overijssel is het eerste en het grootste regionale

in de adviescommissie en in onze gesprekken met het team van het fonds. En ook om een zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement te halen met de financiering. Hoe wordt per gefinancierde euro zoveel mogelijk energie bespaard of duurzame energie opgewekt? Daar blijven we met zijn allen hard aan werken. Een belangrijk inhoudelijk onderwerp waar we regelmatig over spraken is het feit dat naast hernieuwbare energie en de productie van duurzame energie, het transport en de opslag hiervan steeds belangrijker wordt. Vanwege de huidige netcongestie. Het elektriciteitsnet kan het toenemende aanbod van en de

Margreet van Gastel
Voorzitter raad van commissarissen

toenemende vraag naar elektriciteit niet aan. Hiervoor is natuurlijk ook op landelijk niveau afstemming nodig. Een voorbeeld hiervan is de verdubbeling van de netcapaciteit waar Tennet nu aan werkt. Dat is mooi, maar neemt niet weg dat het in Overijssel meer en meer nodig is om af te stemmen, wie wanneer energie verbruikt.”

MvG: “Leuk om te horen Jean-Pierre. Wat de RvC betreft staan altijd de reguliere dingen op de agenda, waar een RvC voor staat. Maar daarnaast hebben we altijd ruimte om over de actualiteit te praten. De ontwikkelingen in de landelijke regelgeving, maar ook de ontwikkelingen in de breedte op het gebied van duurzaamheid. Welke aandachtspunten moeten er zijn binnen het fonds? Zoals Jean-Pierre net al aangaf, netcongestie. Dat is natuurlijk een heel wijdverbreid probleem in Nederland. In de RvC wisselen wij daar van gedachten over en geven we ook gevraagd en ongevraagd advies aan het fonds. Zoals zorg dat je voor bepaalde onderwerpen ook aandacht krijgt. Zoals opslag van elektriciteit, een hele belangrijke. Maar ook circulariteit

gaat een steeds grotere rol spelen. Ruimte voor de actuele ontwikkelingen, zowel op het gebied van regelgeving als inhoudelijk, is iets waar we in de vergaderingen altijd aandacht voor hebben.”

Waar zien jullie nieuwe ontwikkelingen die voor Overijssel van belang zijn, op gebied van duurzame energie en circulariteit?

JPS: “Nou, een nieuwe ontwikkeling om dieper op in te gaan is de toename van lokale betrokkenheid. Die zien we toenemen en ik vind dat een hele goede ontwikkeling. Zowel in het financieren van Verenigingen van Eigenaren voor verduurzaming van hun woningen, als van lokale coöperaties voor het opwekken van duurzame energie. Mensen zijn lokaal actief betrokken, kunnen financieel deelnemen en hebben zo ook niet alleen de lasten, maar ook de lusten. Ja, wij juichen toe dat als coöperaties een kloppende businesscase hebben, op de juiste wijze juridisch en bestuurlijk georganiseerd zijn en ervaren partijen de bouw en operaties uitvoeren, dat het fonds ze kan financieren. Daarvoor heeft de provincie ook de LEI-F opgetuigd. De

Lokale Energie Initiatieven-Faciliteit om zo lokale energieprojecten te kunnen steunen in hun ontwikkeling. En ook heeft het fonds het afgelopen jaar een aantal VvE's gefinancierd, bijvoorbeeld in Enschede en in Zwolle. Beide keren grote appartementencomplexen die zo verduurzaamd kunnen worden. Dat is een hele goede zaak. En ik weet dat Margreet ook zo haar gedachten over dit alles heeft.”

MvG: “Jazeker, ik vlieg hem vanuit een andere hoek aan. Jij vraagt ons naar nieuwe ontwikkelingen die voor Overijssel van belang zijn. Dat vind ik eigenlijk ook een klein beetje een strikvraag. Omdat het fonds kan zich steeds ontwikkelen, maar je hebt heel sterk te maken met politiek bestuurlijke verhoudingen. Zoals nu het volgen van de zonneladder. Er is nu ook een motie geweest over een windladder. Dat heeft natuurlijk allemaal consequenties. Maar, ik

JPS: "Het aardige is dat we nu voor het eerst een groene waterstofproducent hebben gefinancierd, H2-GO. Die produceert en verkoopt groene waterstof, en ze zijn de eerste die dat schaalbaar vanuit Overijssel gaan doen. Dat is best een unicum en hopelijk is dat de eerste van veel meer."

MvG: "Dat zijn hartstikke mooie ontwikkelingen, zeker in het verlengde van die korte lijnen tussen de provincie

Wat mij vooral opviel was de grote belangstelling vanuit de statenleden. Het zijn mensen die overspoeld worden met uitnodigingen voor werkbezoeken. Maar ik zag dat er hier een hele hoge opkomst was, dat is mooi om te zien. Het fonds had daar ook een plek, een eigen stand, en daar vonden hele mooie gesprekken plaats. Kijk, heel veel politici willen dan graag hun statement kwijt. Dat is een beetje politici-eigen. Maar als je daarna het gesprek aangaat en een situatie van twee kanten belicht, dan zag je toch vaak vraagtekens op de gezichten komen. Een realisatie dat het een met het ander verband houdt. Ik vond het daarom hele constructieve gesprekken en ik hoop dat deze Fondsendag vaker herhaald gaat worden, en dat het fonds daar onderdeel van uit blijft maken. Het is namelijk een heel mooi middel om weer die korte lijnen met de provincie en statenleden te hebben. Ik vond het geen enkele opgave om daar een dag aanwezig te zijn. Kijk, wij zijn vanuit het fonds altijd op zoek naar maatschappelijk rendement. Maar deze Fondsendag had ook maatschappelijk rendement."

JPS: "Margreet, er is een consistent beleid nodig vanuit de provincie. We snappen natuurlijk beiden dat beleid kan veranderen. Wel of geen windenergie, wel of geen zon op land. De kracht van Overijssel is de afgelopen 10 jaar ook geweest dat ze een hele goede organisatie rond de energietransitie hebben opgebouwd met een constant beleid. Daardoor heeft het fonds ook heel veel kunnen financieren, wat heel goed was. Hoe kijk jij daar tegenaan?"

vind het mooie dat alles met elkaar in verband staat. En dat er vanuit het fonds steeds hele korte lijnen zijn met de provincie. De Gedeputeerde Staten (GS) hebben mooie grote ambities. Maar de kaders van Provinciale Staten worden mede bepaald door de staten, dus daardoor zullen we steeds met elkaar in gesprek moeten blijven. Dat gebeurt ook en dat vind ik een heel positief punt van het fonds, dat we toch onze ambities waar kunnen maken. En in aanvulling daarop, we noemden net al even netcongestie. Kijk, je kunt wel blijven signaleren dat er sprake is van netcongestie. Maar dan moet je ook richting oplossingen gaan. En dan komt zoiets als energieopslag in beeld, en aandacht voor een energiehub. Nou, dat soort elementen komen dan ook in onze RvC voorbij. Overigens zonder ons hier echt inhoudelijk mee te bemoeien, want daarvoor hebben we een adviescommissie."

en het fonds. Daarbij is het ook zo goed dat de AC en de RvC twee keer per jaar bij elkaar komt om dit soort zaken te bespreken en uit te wisselen, zodat we heel goed weten van elkaar waar we mee bezig zijn."

JPS: "Ja, en dan spreken wij bijvoorbeeld ook over circulariteit. Dat is een heel mooi begrip, maar we hebben pas onlangs een eerste investering op dat gebied gedaan. In Tala, dat ontwikkelt modulaire huizen en kinderdagverblijven, op een circulaire manier. Hoe kun je nu zorgen dat het fonds meer van dit soort investeringen gaat doen?"

Margreet, jij was bij de Fondsendag die voor (nieuwe) statenleden georganiseerd was door de provincie, hoe was dat?

MvG: "Ja, ik ben zelf in het verleden statenlid geweest, dus ik ken de cultuur en de mores een beetje."

financieringen van het fonds. Als er restricties komen ten aanzien van zon op land, dan is dat best lastig. Maar, waar er een deur dichtgaat, gaat er altijd ook ergens een deur weer open. Je moet optimistisch blijven en werken vanuit de gedachte dat we het hier dan mee moeten doen. Bedenken hoe we hier een oplossing voor kunnen vinden en kunnen inzetten op andere initiatieven. En die zijn er, circulariteit, energie hubs, opslag of waterstof. Dat zijn dan de

MvG: *“Ja, dat is zeker waar, maar je ziet wel dat het onder druk kan komen te staan door het politiek bestuurlijke klimaat. Vanwege mijn achtergrond ben ik een sterke voorstander om de zittingstermijn van statenleden daarom te verhogen naar zes jaar. Zodat je langer met elkaar te maken hebt dan de huidige vier jaar. Zo word je een klein beetje verlost van mogelijke grilligheden en kun je een constant beleid beter voortzetten. Daar zou ik een voorstander van zijn... maar dat is eigenlijk een heel ander onderwerp. Wat ik wel merk is dat er ondanks de politiek bestuurlijke veranderingen een constructieve grondhouding is. Je ziet dat Overijssel echt ambitie heeft. Dat vind ik heel mooi om te zien.”*

Er is een nieuwe coalitie gevormd in Overijssel en er is een nieuw akkoord gemaakt, hoe kijken jullie vanuit je eigen rol hier tegenaan?

JPS: *“De politiek geeft aan wat wel en niet mag en wat wel en niet subsidie krijgt. Daar geven wij als financier invulling aan, dus daar moet je een zekere flexibiliteit in hebben. Tegelijkertijd bouw je een pijplijn (met projecten, red.) op, bijvoorbeeld van zonneparken op weilanden. Die wil je dan ook graag financieren. Maar als dat door beleid verandert, dan moet je de flexibiliteit hebben om dan ook mee te buigen om weer andere dingen te kunnen financieren. En dat doet het fonds. Ik refereerde er net al even aan... Hoe de provincie Overijssel duurzame initiatieven en de energietransitie ondersteunt en de mensen die ze daarvoor in de organisatie hebben, dat is heel erg goed. Behoud dat vooral!”*
 MvG: *“De nieuwe coalitie heeft natuurlijk haar eigen ambities, daarin zijn een aantal harde uitspraken gedaan, bijvoorbeeld over zon op land. Dat gaat over een groot deel van de*

ontwikkelingen die sneller aangejaagd moeten worden en waarmee je als fonds meer snelheid moet gaan maken. Maar het neemt niet weg dat we met elkaar in gesprek moeten blijven. Het is een lastige kwestie en je ziet dat ook in de gesprekken die wij met de provincie voeren. De gedeputeerde (Energietransitie, Tijs de Bree, red.) heeft een enorme positieve flow en passie om aan duurzaamheid te werken, maar werkt tegelijk ook met de kaders die vanuit de Staten worden meegegeven. Ik wil hem complimenteren met zijn inzet en zijn benaderbaarheid. Dat vind ik echt fantastisch! Hoe hij ons vanuit zijn portefeuillehouderrol opzoekt om te praten, dat is heel erg plezierig. Terwijl we het lang niet altijd met elkaar eens zijn, want we hebben een eigen verantwoordelijkheid. Maar juist door in gesprek met elkaar te blijven, kun je ergens komen.”

Windenergie in Overijssel, de wind in de rug of de wind van voren?

JPS: "Op het gebied van windenergie is een opening gecreëerd voor kleinschalige windparken, dat heeft de provincie heel zorgvuldig aangepakt. Met een regionale energiestrategie, samen met andere partijen. Daar is uitgekomen dat er vier voorkeursgebieden komen met elk 15 tot 30 windmolens. Totaal worden dat 90 extra molens. Ze hebben daarbij ook aangegeven dat hiervan 50 procent met lokaal eigenaarschap gedaan moet worden. Dat is goed, dat je ook daar de lusten en de lasten verdeelt. Dat neemt niet weg dat er oppositie zal komen tegen windparken, want van windparken heb je ook last. Maar ik vind die kleinschaligheid en het meewerken aan de energietransitie, en de zorgvuldigheid heel mooi. Het fonds staat klaar om deze windmolenprojecten helemaal in de beginfase te financieren, en ze met de LEI-F (Lokale Energie Initiatieven-Faciliteit) naar een kloppende businesscase te brengen."

MvG: "In het verlengde wat Jean-Pierre zegt, het is enorm belangrijk om juist aan het begin mee te financieren. Vooral als je een coöperatieve gedachte hebt, dan is het in dat eerste stuk heel moeilijk om particulier geld op te halen. Als het fonds daar een brug kan slaan, is dat heel erg fijn. Kijk, als mensen bereid zijn te investeren, dan willen ze ook graag resultaat zien. Het vergunningentraject voor windenergie is momenteel 5 tot 7 jaar... dan vraag je wel veel uithoudingsvermogen van deze mensen. Een oplossing zou zijn om de duur van het vergunningenstelsel te versnellen. Zodat mensen hun

enthousiasme voor het project behouden."

JPS: "Op andere plekken in Nederland is het ook gelukt. Er zijn zelfs windparken die wel 20 jaar hebben ontwikkeld... Maar ik ben het helemaal met je eens Margreet."

Het kwam zo even al aan bod, zon op land ligt aan banden in Overijssel, welke alternatieven zien jullie?

JPS: "Dat is best moeilijk. Er zijn alternatieven. Zoals bijvoorbeeld zonneparken op gebouwen of op een carport, op grote schaal. En dat gaat ook gebeuren. We zien ook dat er beweging zit in de ontwikkeling van wind, die windparken komen er. Maar dat alles samen biedt niet dezelfde hoeveelheid duurzame energie als wat er geproduceerd zou worden met zonneparken in weilanden. Kijk, we zien nu voor het eerst dat groene waterstofproductie en energieopslag worden gefinancierd. Ik denk dat dat ook de route naar de toekomst is, dat zal meer gaan gebeuren. We kunnen het elektriciteitsnet uitbreiden en meer elektriciteit maken, maar door die kabels kan nooit dezelfde hoeveelheid energie die door de gasleidingen gaat. Dus heb je nog een ander transportmiddel nodig. Waterstof kan daar een belangrijke rol in spelen. Het neemt echter niet weg dat als je geen zonneparken in weilanden meer gaat aanleggen dat een aderlating is voor de duurzame energieproductie in Overijssel."

MvG: "Daar ben ik het mee eens. Aan de andere kant probeer ik altijd optimistisch te blijven. We zijn in transitie, en in transitie zijn betekent dat er ook steeds nieuwe oplossingen

komen. Wat Jean-Pierre al aangaf, groene waterstofproductie is een oplossing die nu echt concreet aan het worden is. En zo komen er meer. We hebben Smart Energy Hubs, opslag van energie als zon minder mogelijk is. Het is de uitdaging om dan te versnellen op andere gebieden, zodat je daar kansen creëert. In dit verband wil ik een klein donker wolkje aan de horizon noemen. Aan de ene kant zijn we als samenleving met zijn allen aan het besparen, maar aan de andere kant ontwikkelen wij zoveel door, dat slurpt energie! Aan de ene kant bedenken we een oplossing en aan de andere kant hebben we nieuwe uitdagingen om een antwoord op te hebben. Dat maakt ons Energiefonds ook heel mooi. We moeten steeds flexibel zijn en met de flow meegaan, maar daarin ook met de kansen en bedreigingen ons gezonde verstand blijven gebruiken."

Nog nabranders? Dan is dit het moment om ze te delen.

MvG: "Ja, ondanks alle uitdagingen zie ik uiteindelijk een positieve uitslag voor de energietransitie in Overijssel. En ik voel mij bevoorrecht om daar deel van uit te mogen maken."

JPS: "Mijn uitsmijter is dat het Energiefonds een belangrijke rol speelt in de energietransitie in Overijssel. Ik ben ervan overtuigd dat dit zo zal blijven en daar kan Overijssel trots op zijn."

WIE IS

Ontmoet het team van Energiefonds Overijssel hier. Wij hebben een diverse mix van investeringsspecialisten met uiteenlopende specialismen. Hieronder kunt u zien welke mensen zich met uw onderwerp bezighouden.

SUZANNE GROEN

Investment Manager
Circulair

JOOST VLOT

Investment Manager
Energiebesparing en Vastgoed

RADBOUD DOOD

Investment Manager
Innovatie & LEI-F

MARCUS BLOK

Investment
Analist

REINOUD PLEIJ

Investment
Analist

WILLEM DUBBELMAN

Investment Manager
Biomassa & Warmte

THOMAS MEEUWSEN

Investment Manager
LEI-F

DAAN KAUSE

Investment
Associate

NOURA HZAMI

Investment
Analist

PIM OUDE WESSELINK

Investment
Analist

WIE?

**LISA
HEES**

General
Counsel

**WILMA
VAN LUENEN**

Financiële
administratie

**XERVA
BLOM**

Marketing &
Communicatie

**NIENKE
RIJPSTRA**

Directeur Vreemd
Vermogen

**NICOLE PORRAS
HOOGLAND**

Legal Counsel

**JAN WILLEM
GRANDIA**

Chief Financial &
Risk Officer

**PHILIP
WILLEMS**

Risk & Reporting
Manager

**KAREL
ASSELBERGS**

Directeur
Participaties

**ANOUK
BLUM**

Algemeen
directeur

Leestijd **8 minuten**

EERSTE GROENE WATERSTOF VAN, VOOR EN DOOR DE

Tegen het einde van 2023 kregen we nog een primeur met de (mee)financiering van H2-GO, de eerste grootschalige producent en verkoper van groene waterstof vanuit Overijssel. Ze maken groene waterstof van, voor en door de regio. Hierdoor is het bedrijf ook betrokken bij de ontwikkeling van de Smart Energy Hub bij Hessenpoort in Zwolle.

REGIO

Daar realiseren zij samen met het Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDODelta) een (elektrolyse) waterstofproductielocatie die, met behulp van duurzame elektriciteit, water omzet in waterstof, zuurstof en warmte. De zuurstof wordt door het waterschap weer gebruikt en levert een substantiële energiebesparing op. De waterstof wordt vooral gebruikt als energie voor bussen en vrachtvervoer. Wij gingen in gesprek met Jan Bastiaan, directeur, initiatiefnemer en aandeelhouder van H2-GO B.V. en ondernemer in hart en nieren. Een mooi gesprek over ondernemen, kansen, geloof hebben en houden en de potentie en mogelijkheden van groene waterstof in en buiten de provincie.

Waterstof als oplossing voor het stikstofprobleem

H2-GO probeert een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van energie toepassingen en startte in 2016, inmiddels acht jaar geleden. Jan Bastiaan, destijds werkzaam bij Mineralis, een groothandel in beton-, wegen- en waterbouwmaterialen, vertelt hoe het bedrijf werd 'geboren'. *"Binnen de weg- en waterbouw liepen wij tegen het stikstofprobleem aan. Ook vanwege de regels die hiervoor vanuit de overheid kwamen, werd het steeds moeilijker om werk aan te nemen. De ondernemingen in de weg- en waterbouw zaten hierdoor klem. Toen is het idee voor H2-GO ontstaan. Vanuit het stikstofprobleem bedacht ik*

Jan Bastiaan
Directeur H2-GO

“Waterstof, zuurstof en warmte, we gebruiken het allemaal zelf ook weer.”

me, als je nu gewoon zorgt dat er geen uitstoot is, hoe makkelijk kan het dan zijn?” Het zaadje is daarmee geplant en Bastiaan begint samen met een collega aan een zoektocht naar de oplossing. “Wij zijn gaan praten met allerlei mensen die in de mobiliteit zaten, met name in Zuid-Duitsland en in Zwitserland.” In Zwitserland stuit Bastiaan op een bedrijf dat elektrolyse met waterkrachtcentrales doet, en dat idee laat hem niet los. “Ik dacht: Ja, dit moeten wij gaan doen, dan heb je in ieder geval geen uitstoot meer! Natuurlijk was het daar wel wat makkelijker vanwege de waterkracht, maar wij hebben hier wind en zon.” Hij probeert het idee bij zijn aandeelhouders binnen te brengen, om dit in hun schepen toe te passen. Echter bij de berekeningen blijkt het hoge prijsniveau een struikelblok. Hij zegt hierover: “Waterstof, en met name groene waterstof, is nog relatief duur, je kan niet concurreren met de huidige brandstofprijzen. En dat is de markt waarin wij ons begeven.” Het idee laat Bastiaan echter niet los en hij blijft erover nadenken. “Uiteindelijk hebben wij in overleg met de aandeelhouders van Mineralis het idee overgenomen en zijn we er zelf mee verder gegaan, omdat ik het graag wilde ontwikkelen.” H2-GO is daarmee een feit.

Een betere wereld voor je kinderen

Maar zoals vaak is de weg daarmee niet vrij om hard van start te gaan. Gebrek aan geld en gebrek aan kennis bij de samenwerkingspartners vertragen de ontwikkeling van het bedrijf flink. Bastiaan: “Als verduurzamen de ver-van-je-bed-show is, dan is er minder de noodzaak om te veranderen. Daar heb ik overigens alle begrip voor, zakelijk gezien. Alleen... als je wilt verduurzamen, dan heeft het woord duur in verduurzamen niets te maken met geld, maar met tijd. Als je kiest voor de toekomst, dan betekent dat dat je moet gaan verduurzamen om een voortbestaan te geven aan je bedrijf.” Dat merkte hij destijds ook bij Mineralis. “Er kwamen vragen zoals ‘willen we dit wel?’ en ‘Gaat er niet te veel geld in zitten?’. Maar toen kwam de kans om het zelf te gaan doen, en dat heeft ons gebracht tot waar we nu zijn”, besluit hij positief. Gevraagd naar zijn drijfveren om het plan uit te gaan voeren geeft hij aan: “Ik vind dat dat wij een betere wereld moeten nalaten aan onze kinderen, wij hebben de wereld in erfpacht van onze kinderen. We moeten het gewoon anders gaan doen. Ik zal een keer doodgaan, dat weet ik zeker. Wil ik dan alleen maar geld achterlaten en voor de rest niets? Wat hebben mijn kinderen daar dan aan, wanneer we een wereld hebben waarin je eigenlijk weinig kan? Wanneer wij ons daar niet nu druk over maken, wie doet dat dan wel?” Vragen en gedachten die hem sterken in zijn idee om zijn plan tot werkelijkheid te

maken. Enthousiast vervolgt hij: “Je zal bij jezelf moeten beginnen om het aan het rollen te krijgen, dat gaat een ander niet voor je doen. Toen heb ik een keuze gemaakt om het duurzaam te gaan doen. En van lieverlee heeft dat hele duurzaamheidsgebeuren mij toen gewoon gegrepen, het moet gewoon anders.” Daar zijn wij het helemaal mee eens.

Kennismaken met netcongestie

We praten verder over wat het belang is van waterstofproductie voor de energietransitie en hoe dit kan bijdragen aan de verdere verduurzaming van Overijssel. Netcongestie blijkt een behoorlijk groot probleem hierbij. Bastiaan had er destijds nog geen kennis van. Hij zegt hierover: “Ik heb gaandeweg ontzettend mooie mensen mogen leren kennen, waar ik nog elke dag goed contact mee heb. En zo kwam ik achter het fenomeen netcongestie. Ik had daar echt nog nooit van gehoord.” Bastiaan begon al jong met werken, bij het toenmalige Fernhout, die door heel Nederland actief waren. “Daar viel het me wel eens op dat op een zomerdag, als het snikheet was, er dan verlichting in die kassen brandde. Destijds dacht ik wel: Wat raar! Inmiddels weet ik hoe dat zit, dat moest allemaal aan blijven om de stroom te kunnen absorberen op het net.” Als hij in contact komt met mensen van Enexis en hoort dat er zelfs onderzoeken lopen om op afstand zonneparken en windparken af te schalen, omdat het net de elektriciteitstoevoer niet altijd aan

kan, gaat er bij hem een knop om. “Ik dacht: ‘Dit is zo krom!’ We investeren miljoenen in een systeem, maar als we er dan niet uitkomen dan zeggen we: We doen het systeem maar even teniet.” Een eerste kennismaking met netcongestie. Maar Bastiaan laat het er niet bij zitten en denkt na over een oplossing. Hij zegt hierover: “Ons idee was om een bijdrage te leveren aan het verminderen van de netcongestie in de omgeving Zwolle. Daar ben ik me toen in gaan verdiepen. Toen kwam ik erachter wat er daar allemaal speelde en wat je daaraan bij zou kunnen dragen. Ja, ook dat heeft me toen gegrepen. Hoewel het best klein is wat we doen, laten we hiermee wel zien dat we bij machte zijn om wijzigingen door te voeren. Belangrijk is daarbij dat we samenwerken om netcongestie het hoofd te bieden. Dat kan enerzijds door een extra leiding aan te leggen en anderzijds door naar alternatieven te zoeken. Alternatieven die de stroom niet via het elektriciteitsnet laten gaan, maar deze op een andere manier gebruiken. En juist dat alternatieven zoeken, dat is voor H2-GO interessant geworden. Omdat we daardoor groene waterstof konden maken en deze in de mobiliteitssector weer gebruiken.” En juist dat laatste sloot goed aan bij de plannen die inmiddels in het hoofd van Bastiaan rijpen. Hij legt uit: “Ik wil graag groene waterstof als energie in de mobiliteitssector brengen. Infrastructureel kunnen we steeds moeilijker bedrijven aansluiten, daar hebben we nu last van. Ik wil meehelpen aan de oplossing hiervoor.

En natuurlijk, er gaat heel veel tijd in zitten. Inlezen, contacten zoeken met mensen, wat willen we en wat kunnen we met elkaar...maar het is echt nodig. Omdat we gewoon te weinig stroom toegevoegd krijgen in Nederland, dus al die projecten en bedrijven hebben een probleem.” Enthousiast gaat hij verder. “Mijn idee was, dan brengen we de waterstof en maken we van de waterstof weer stroom. Hoe raar dat ook klinkt, dat kan prima! En je kunt er dan ook een waterstof tankstation bij bouwen, waarmee je alle vrachtwagens die op een werkplaats of een rijksweg aan de gang zijn van waterstof als energiebron kan voorzien. Ja, ook kranen en dat soort machines. En zo dragen we dan ook bij aan het verminderen van de netcongestie en minder uitstoot op de grote infrastructurele werken. Nou, dat is mijn ultieme droom, daar ga ik ook voor. En het mooie is, we zijn deze aan het realiseren, dat is ontzettend leuk!” Besluit hij.

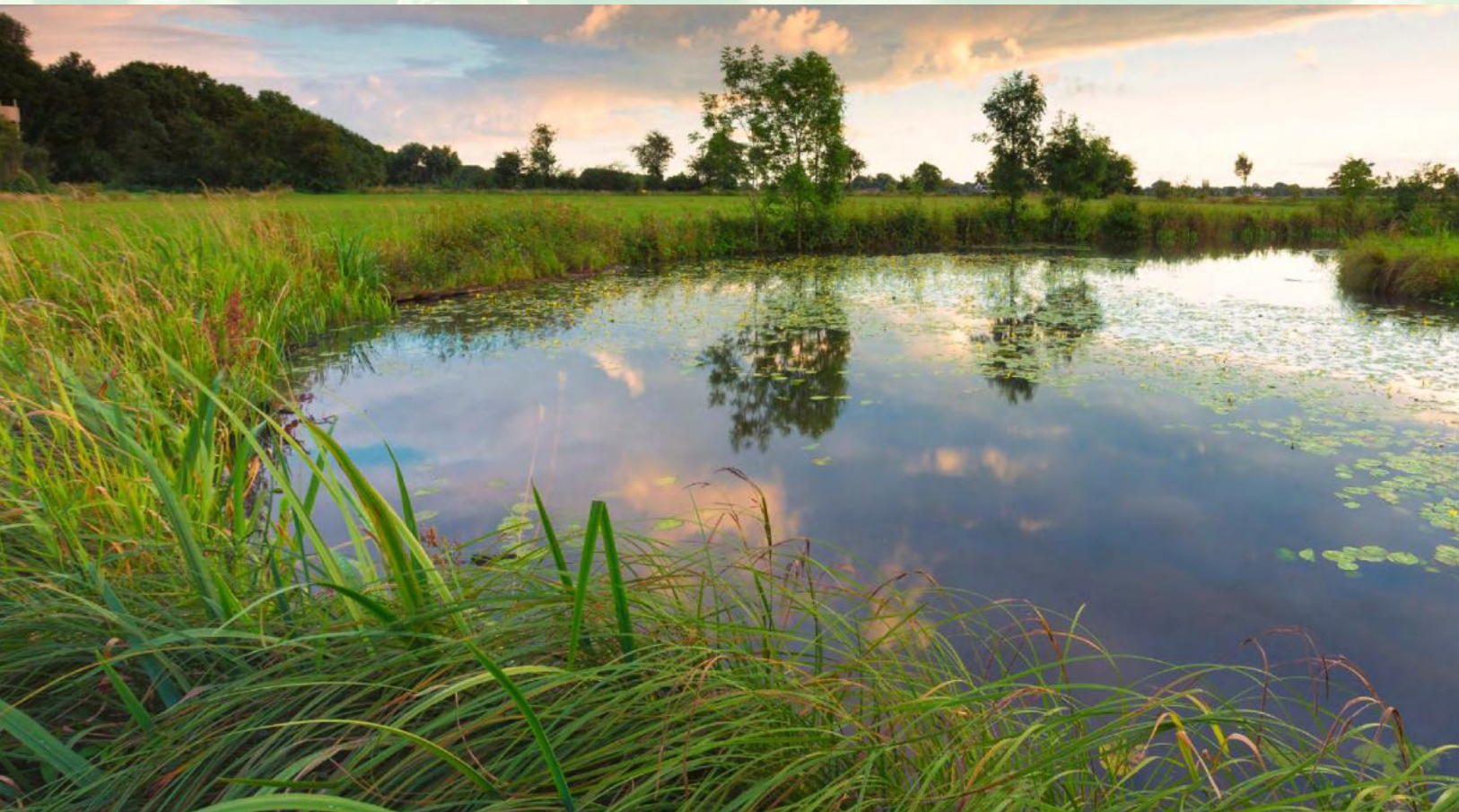
Electrolyse in de Smart Energy Hub

Voor die droom is natuurlijk ook geld nodig, en dat komt onder andere uit ons fonds. Via Maarten Epema van Nieuwe Energie Overijssel wordt de connectie met ons fonds gelegd. Onze financiering wordt ingezet voor de productie van waterstof, en de aanschaf van een elektrolyser, compressoren, opslagcontainer en een vulpunt voor groene waterstof. Samen met het WDO Delta werkt Bastiaan, in de Smart Energy Hub op bedrijventerrein Hessenpoort in

Zwolle, aan een integraal plan voor grootschalige opwek, opslag en conversie van duurzame elektriciteit. Daar wordt een 1,2 MW elektrolyser gerealiseerd die, met behulp van duurzame elektriciteit, water omzet in waterstof en zuurstof. De elektrolyser staat op het terrein van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). Bastiaan: “Jullie financiering hebben we gebruikt voor de aanschaf van onderdelen voor het elektrolyseproces. We hebben in januari en februari '24 het verder aangesloten en in maart en april hebben we getest, zodat we daarna vol van start konden gaan met de productie. Jazeker, dat gaat heel snel.” Een Smart Energy Hub is een lokaal energiesysteem dat door een slimme koppeling tussen energievraag en aanbod het lokale energienet (van netcongestie) ontlast en onafhankelijk hiervan kan opereren. Flexibiliteit en slim kunnen schakelen tussen duurzame elektriciteit, gas (waaronder waterstof) en warmte, staan hierin centraal. Met de elektrolyser is hierin weer een fikse en bijzondere stap vooruit gezet. Bastiaan vertelt: “Wat

ik begreep, zijn wij het enige bedrijf dat groene waterstof in combinatie met zuurstof doet in heel Europa. En de enige in Nederland die op deze schaal groene waterstof kan gaan produceren. Dat is natuurlijk heel erg leuk om te horen. Ik verwacht daarmee ook dat we wel veel aandacht krijgen voor ons project en bedrijf. Er zijn een heleboel mensen vanuit zowel het binnen- als buitenland, die geïnteresseerd zijn in wat we hier doen. Dat is mooi.”

Besluit hij, om er dan aan toe te voegen: “Kijk ik ben een ondernemer, ik ben een doener, ik heb een hekel aan wachten. Maar het Waterschap had de vergunning hiervoor, daarom zijn we gaan samenwerken. Ons gezamenlijke idee is genomineerd voor de waterinnovatieprijs. De uitslag is 1 februari 2024.” De groene waterstof die H2-GO produceert wordt vooral gebruikt als energiebron voor bussen en vrachtvervoer.

Op weg naar circulair

De elektrolyse bij Hessenpoort zorgt naast groene waterstof ook voor de productie van zuurstof en warmte. Ook deze energiedragers worden gebruikt. Bastiaan geeft aan dat alles wat er geproduceerd wordt ook zelf weer gebruikt wordt. “Waterstof, zuurstof en warmte, we gebruiken het allemaal zelf ook weer. Kijk, de grote fabrikanten van elektrolyzers zien het niet zitten om de zuurstofproductie en warmte apart uit te bouwen. Wat er dan gebeurt is dat het rendement van een elektrolyser strandt ergens tussen de 60 en 70 procent. Doordat wij zuurstof toepassen, en ook een deel van de warmte, hebben wij een rendement ergens tussen de 85 en 95 procent. Dat is best wel uniek voor het rendement van elektrolyse. En dat zit hem niet in de waterstof, maar in het gebruik van de zuurstof en de warmte.” Daarbij is het bedrijf op weg om dit zelfs circulair te maken. Hij legt uit: “Wat we later ook

nog gaan proberen is om het effluent water wat in de rioolwaterzuivering naar buiten wordt gepompt, een extra zuivering te geven. Zodat we dit ook weer kunnen gebruiken in de elektrolyser zelf. Als dat lukt dan heb je een behoorlijk circulair systeem. WDODelta heeft zich hier hard voor gemaakt.” Dat maakt de elektrolyser van H2-GO en WDODelta uniek ten opzichte van andere elektrolyzers. “We zijn geloof ik de eerste in heel Europa die dit op deze manier gaan doen. Alle stromen uit de elektrolyse, of het nu reststromen zijn of niet, worden weer opnieuw toegepast. En dat is wel heel erg prettig op alle fronten.” Besluit hij. Het is een van de dingen die H2-GO bijzonder maakt ten opzichte van de andere waterstofproducenten. Door deze toepassingen levert het bedrijf een mooie bijdrage aan de verdere versnelling van de energietransitie in de provincie. Bastiaan zegt over de

“Lokaal voor lokaal: dat je de inspanningen lokaal ophaalt, maar dan ook de opbrengsten weer lokaal deelt.”

zuiverder van aard is, dus die zou je ook eventueel nog weer af kunnen vangen en daar andere dingen mee kunnen doen.” Aldus Bastiaan. Hij noemt hier als voorbeeld het gebruik in de voedingsindustrie.

Fantaseren over een duurzame toekomst

Het zijn veelbelovende resultaten die vragen om meer. Dat wij als fonds daarbij af en toe op de rem trappen is voor zijn ondernemershart dan soms ook lastig. Gevraagd naar wat hij graag nog meer vanuit het fonds zou willen zien, geeft hij aan: “Wat ik jammer vind is dat je (het fonds, red.) als provincie naar buiten treedt, maar uiteindelijk als bank optreedt. Ik snap het hoor, je kunt niet geld over de balk gooien, je hebt regels en kaders nodig. Dat begrijp ik ook allemaal. Maar ik had gehoopt dat jullie, gefinancierd door een overheidsinstantie (de provincie Overijssel, red.) wat dichterbij de klant zouden staan. In de wetenschap dat ondernemen hartstikke moeilijk is.” Als financieringsfonds kunnen wij helaas niet altijd volledig meebewegen met de plannen van ondernemers, omdat wij een andere risico afweging moeten maken. Maar plannen heeft Bastiaan genoeg. Gevraagd naar de toekomst van H₂-GO lacht hij: “Ik heb een grenzeloze fantasie, ik stel me voor dat in de toekomst er in de omgeving van Zwolle zo'n 550 megawattpiek aan wind- en zonne-energie geproduceerd wordt. We weten dat we daar op het transformatorstation van Tennet en Enexis rond de 200 tot

220 megawatt kwijt kunnen. Dan heb je dus een probleem van 300 megawatt, en daar moet je wat mee. Mijn idee is om deze opwek ook weer lokaal te gaan gebruiken, om zo de directe omgeving daarvan ook te kunnen laten meeprofiteren.” Dat er in het profiteren verschil zit, deert deze ondernemer niet, daarover is hij heel duidelijk. “Natuurlijk zijn er dan mensen die daarin het initiatief moeten nemen, en die dan wat meer overhouden dan de rest. Dat vind ik heel logisch, hè. Ik ben groot geworden in het bedrijfsleven, de risicodragende partij krijgt 70 procent rendement en de anderen krijgen 30 procent. Daar sta ik nog steeds achter. Over het algemeen werkt dit het beste.” Want uiteindelijk krijgt ieder zijn deel, in een soort coöperatieve vorm. “Hoe dat er precies uitziet en welke rol wij daarin spelen, dat weet ik nog niet, maar ik weet wel dat ons project laat zien dat dit kan.” En van daaruit wil Bastiaan nog verder dromen. “Daarna gaan we gewoon nieuwe stappen zetten, zo kijk ik ernaar. Het is voor mij niet zo dat het nu klaar is. Ik heb alleen nog niet al het geld bij elkaar om deze fantasieën allemaal waar te maken. Maar we gaan het zien, ik ben standvastig en ik geloof er heilig in dat het anders kan.”

Groene waterstof heeft de toekomst

We praten door over de ontwikkelingen in de energiesector

energiebesparing: “Kijk, door de samenwerking met het waterschap is het zo dat de bijna 100% zuivere zuurstof uit de elektrolyser, via een liquid ringcompressor, rechtstreeks op het beluchtingsysteem in het rioolwaterbekken wordt gepompt. Dit levert een energiebesparing van circa 50 procent op voor het waterschap.” Maar er kan nog meer, want de zuurstof die bij de productie vrijkomt geeft bijzondere resultaten. “We hebben een proef gedaan met die zuivere zuurstof en de bacteriën die in dit proces worden gebruikt, gaan zich dan anders gedragen. En dat levert positieve resultaten op. Eerder hadden we 20 procent zuurstof in de buitenlucht, nu gaat dat richting de 100 procent. Dus de capaciteit van je rioolzuivering neemt toe, en de uitstoot van onder andere lachgas neemt af, met tot wel 80 procent! Dat is een hele grote besparing in CO₂. Daarbij komt dat de CO₂ die hierbij vrijkomt ook nog

en wat van invloed gaat zijn de komende jaren. Bastiaan geeft aan: "Ik ben ook betrokken bij de asfaltindustrie en de scheepvaart. Zo zit ik binnenkort met een aantal particuliere schippers samen om te kijken of wij kunnen bijdragen om synthetische methanol te maken. Synthetische methanol verbrand je ook, maar als je hierin de uitstoot van CO2 afvangt en deze CO2 mengt met waterstof, dan krijg je een vloeistof, synthetische methanol. En deze kun je toepassen in de verbrandingsmotoren van schepen. Daarvan kijken we nu of we dat voor elkaar kunnen krijgen. Je hoort mij niet zeggen dat groene waterstof zaligmakend is, maar als je kijkt naar uitstoot is waterstof zeker een van de betere alternatieven." Als voorbeeld geeft hij hier de scheepvaart. "Wanneer je waterstof in verbrandingsmotoren brengt, of synthetische methanol, dan krijg je ongeveer 80 procent minder uitstoot dan met de huidige brandstoffen zoals diesel. Dat is een enorme winst." Onze Nederlandse scheepvaart is voor 70 procent in handen van particulieren. Maar particulieren gaan geen 4,5 miljoen investeren in een schip om deze fuelcell elektrisch te maken. En dat begrijp ik ook helemaal. Dus daarvoor zou synthetische methanol een tijdelijke uitkomst bieden... Maar 60 tot 100.000 euro investeren in een verbrandingsmotor om synthetische methanol te kunnen verbranden is dan wel een interessante optie. En daarmee reduceer je de uitstoot met 80 procent van wat er nu wordt uitgestoten.

Dat is voor de scheepvaart best een behoorlijke reductie." Hij rekent voor: "Als je dan ook kijkt naar wat er per schip vervoerd wordt, gemiddeld is dat tussen de 2.000 en 3.000 ton, en naar de uitstoot per eenheid product, dan gaan we een hele goeie kant op. Ik kijk naar het grootverbruik, hè." Hij ziet de kansen met name in de mobiliteit in vrachtvervoer en de scheepvaart, en vervolgt: "Kijk, vrachtvervoer op accu's kan prima, en dat gebeurt nu ook. Alleen, als je 10 tot 14 ton aan extra gewicht hebt en je hebt een laadvermogen van 50 ton, dan verlies je laadvermogen en word je per eenheid product veel te duur. In de binnenstad kan het prima, omdat het korte afstanden zijn. Maar voor de lange afstanden biedt waterstof een uitkomst. Zo test Mercedes nu met vloeibare waterstof, en dat werkt gewoon prima." De ruimtevaart werkt al jaren met waterstof volgens Bastiaan: "Vanuit het ruimtevaartprogramma

van Europa gaan de Ariane raketten met vloeibare waterstof de lucht in." Om maar aan te geven dat de ontwikkelingen op dit moment op vele vlakken best hard gaan. Het stelt hem gerust: "Daarom weet ik dat ik op het goede spoor zit. Grote oliereuzen als Shell en BP gaan nu investeren op de Maasvlakte. Zij gaan waterstof toepassen in de petrochemie. Dat zijn echt de grootverbruikers van waterstof in Nederland." Waterstof heeft echt de toekomst besluit hij: "Mijn verwachting is echt hoopvol. Het duurt misschien wat langer dan ik gehoopt had, maar ja, dat is vaak zo."

Groot denken

H2-GO is een start-up, en omdat we kennis delen belangrijk vinden vragen we Bastiaan naar zijn tips voor start-ups. Dat begint met geloven. Bastiaan: "Ja, als ik naar mezelf kijk, het begint met ergens in geloven. En de juiste partijen vinden

die dat geloof ook hebben en daarmee ondersteuning geven. Alleen was dit alles me niet gelukt, daar ben ik heel eerlijk in. Zonder de REACT-subsidie en ook zonder de lening van het Energiefonds was het niet van de grond gekomen. Ik heb al mijn geld erin zitten, omdat ik erin geloof, zo simpel is het. Natuurlijk hoop ik dat het gaat lukken, en natuurlijk doe ik het ook voor geld, hè. Anders ben je als ondernemer ook niet goed bezig." Maar ook groot denken in van belang. "Ik wil eigenlijk een keten van groene waterstof hebben, van A tot Z, dus aan de voorkant de energieproductie. En aan de achterkant groene waterstof kunnen verkopen. Het is belangrijk dat je in de hele keten grip kan hebben. Kijk, ik ben bijna 60, ik loop al een hele tijd mee, zit vanaf mijn achttiende in het bedrijfsleven." Maar even snel geld verdienen en door, dat bevalt hem niet. Hij zegt daarover: "Wat mij opvalt in de wereld nu is dat er grote partijen zijn die veel

"Ik wil graag groene waterstof als energie in de mobiliteitssector brengen."

geld hebben. Die kopen een start-up dan op, en dat vind ik heel erg. Voor de onderneming op zich en voor de ondernemer die het heeft opgezet. Dat voelt voor mij gewoon niet goed. Ik snap mensen die het opzetten en dan de keuze maken om te verkopen. Maar ik zou dat niet willen." Volgens hem moet een bedrijf vijf jaar lopen voordat je weet of het toekomst heeft of niet. En ondertussen echt in je plan geloven en anderen hiervoor meekrijgen zijn belangrijk. "Ja, met H2-GO weet ik dat nu nog niet, we zijn net begonnen. Maar belangrijk is dat je wel je geloof vasthoudt. Als je zegt 'we willen ervoor gaan' dan ga je er ook voor. En als jij het een goed idee en verhaal vindt, dan kun je daarmee ook andere mensen enthousiast maken. Eigenlijk is dat wat ik de hele dag doe. Vanuit mijn eigen enthousiasme andere mensen enthousiasmeren om mee te doen, om mee te kijken en om anders te kijken. En ja, vanuit daar nieuwe stappen te maken." Maar daarbij moet je wat je lokaal haalt ook wel lokaal weer delen vindt hij: "Wat ik heel erg belangrijk vind is lokaal voor lokaal. Dat je de inspanningen lokaal ophaalt, maar dan ook de opbrengsten weer lokaal deelt. Ik denk dat dat heel erg belangrijk is om dingen voor elkaar te krijgen."

Dit laten we niet meer los

En al doende leert men. Bastiaan vertelt tot slot hoe hij in het bedrijfsleven werd opgevoed en ook dat hij die strategie in de

energietransitie vervolgens compleet losliet. Hij vertelt daarover: "Weet je, ik ben groot geworden in een bedrijfsleven waarin we alle dingen voor onszelf hielden. Mijn oude baas had als motto 'de eerste gaat eraan dood. De tweede heeft geen brood en de derde lacht zich dood.' Zijn insteek was, als je idee iets wordt, zeg dan maar niets, dan gaan we het zelf ontwikkelen. Afkijken wat andere bedrijven doen, daarvan leren en het dan zelf beter doen." Hij vervolgt: "Dat is in het bedrijfsleven op zich een hele goede strategie, maar in de energietransitie heb ik deze compleet losgelaten. Mijn baas leeft helaas niet meer, maar hij had me nu vast gezegd 'Wat ben je in vredesnaam aan het doen?'" Hij laat zich er niet door van de wijs brengen en besluit positief: "Ik vond en ik vind dat als je ergens in gelooft, je hiervoor moet gaan. En dan gaandeweg mensen meenemen en -krijgen om je plan te bewerkstelligen. Dat kan maar op één manier; enthousiast zijn voor iets waarvan je met elkaar weet 'Dit laten we niet meer los, we gaan ervoor en maken dit samen tot een succes'. Dat gevoel krijg ik ook vanuit jullie, vanuit de provincie en het waterschap en Equans (leverancier van de elektrolyser, red.). En dat is heel erg fijn om nu te beleven, daar ben ik superblij mee." Wij zijn inmiddels enthousiast en beleven de droom van H2-GO graag verder mee.

[Meer informatie over H2-GO](#)

SWZ en VvE Hogenkampsweg

GESPIKKELD BEZIT WORDT VERDUURZAAMD IN ZWOLLE

Duurzaam wonen en comfort hoeven elkaar niet uit te sluiten, net zoals huurders en particuliere eigenaren voor hetzelfde doel kunnen gaan. Binnen ons programma voor verduurzaming van vastgoed financierden we in 2023 voor de eerste keer panden waar sprake is van 'gespikkeld bezit'. Dit zijn woningblokken waarin woningen in particuliere handen en woningen van een woningcorporatie gemengd zijn. Particulier eigendom tussen huurwoningen dus.

Maatschappelijk en voor de energietransitie is het positief dat particuliere woningen, vaak verenigd in een VvE, mee kunnen doen met de collectieve verduurzamingsaanpak van een woningcorporatie. Bijvoorbeeld als renovatiemaatregelen, zoals dakisolatie, van buitenaf zichtbaar zijn. Zo blijft er eenheid in het woningblok. Daarbij kan, doordat de particuliere woningeigenaar in de VvE ook deelneemt, de technische uitvoering van de verduurzaming makkelijker worden. Ook voor de particuliere eigenaren zelf kan deelname

interessant zijn. Achterstallig onderhoud en een slecht energielabel zorgen namelijk voor een lagere taxatie van de woning. De verduurzaming draagt vaak bij aan meer wooncomfort en een lagere energierekening. Dat is voor de huurders en eigenaren heel fijn. Daarbij zorgt zo'n verduurzaming voor het verder versnellen van de energietransitie en voorkomt het een tweedeling in de buurt.

In Zwolle werken woningbouwvereniging SWZ en de VvE Hogenkampsweg samen om dit voor hun woonblokken voor elkaar te krijgen. Innovatief, duurzaam en goed voor de portemonnee. Wij financierden hun plannen. In het filmpje vertellen alle partijen waarom deze samenwerking goed uitpakte.

[Bekijk de video op Youtube](#)

FINANCIERINGEN IN 2023

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de organisaties waar wij in 2023 een financiering aan of investering in verstrekten.

Overzicht financieringen in 2023			
Naam organisatie	Vermindering CO ₂ -uitstoot	Lening	Participatie/ converteerbare lening
Woningstichting Vechtdal Wonen	1.812	€ 5.000.000	
Solar-EP III B.V.	18.080	€ 20.000.000	
Coöperatie Postcoderoos Enschede U.A.	612	€ 900.000	
Zonnestroominstallatie Eschmarke I B.V.	3.773	€ 4.970.000	€ 88.880
VVE Gebouw Hogenkampsweg 2 t/m 72	72	€ 1.000.000	
VVE Gebouw Hogenkampsweg 74 t/m 144	72	€ 1.000.000	
PEF Technologies B.V.	-		€ 150.000
Bio KKP B.V.	1.059	€ 600.000	
Coöperatie Goed Veur Mekare U.A.	358	€ 675.000	
Energie Coöperatie Endona U.A.	1.186	€ 2.178.000	
Loon- Grondverzet- en Transportbedrijf Geurs B.V.	54	€ 1.000.000	
Woningstichting Rentree	197	€ 6.000.000	
H2-GO B.V.	3.682	€ 2.000.000	
GI Duurzaam B.V.	522	€ 1.520.000	
Endona Energielandgoed Raalte B.V.	11.015		€ 490.000
Haaksbergen Energie B.V.	56.916		€ 810.000
Tala B.V.	4.062		€ 2.000.000
Vendor loan en milestone uitboekingen			€ 313.120
Totalen	103.473	€ 46.843.000	€ 3.852.000
Totaalbedrag uitgezet in 2023			€ 50.695.000

Uitgezette financieringen t/m 31 december 2023

Naam organisatie	Energiesoort	Totaal (€)
Aardwarmtecluster I KKP B.V.	Warmte	8.500.000
ABC-KROOS B.V.	Overige	535.000
Agro Energie Hardenberg B.V.	Biomassa	2.500.000
AmperaPark Projects One B.V.	Zon	1.000.000
BeGreen Overijssel B.V.	Biomassa	246.001
Bio KKP B.V.	Biomassa	4.100.000
Biogas Hoge Hexel B.V.	Biomassa	1.000.000
Biogas Netwerk Twente	Biomassa	1.950.000
Boeren met Zon B.V.	Zon	1.153.509
Boerengas B.V.	Biomassa	214.820
Broekhuis Koegas B.V.	Biomassa	1.005.000
Brouwer Biocentrale B.V.	Biomassa	4.340.001
BTG Bioliquids B.V.	Biomassa	1.184.640
Cogas Duurzaam B.V.	Biomassa	1.060.000
Condor Energy B.V.	Zon	2.700.000
Coöperatie Goed Veur Mekare U.A.	Zon	675.000
CONZ Duurzame Energie B.V.	Zon	115.402
Cooll Sustainable Energy Solutions B.V.	Energiebesparing	1.258.550
Coöperatie Postcoderoos Enschede U.A.	Zon	900.000
Coöperatieve Vereniging 'Lutten Levert' U.A.	Zon	1.464.500
Dakstroom B.V.	Zon	1.373.839
Duurzaam Ontwikkelmaatschappij Enschede B.V.	zon	200.000
Duurzame Energie Coöperatie van de Groote Scheere U.A.	Zon	50.000
Duurzame Energieprojecten Zwolle B.V.	Zon	88.521
Duurzame Zekerheid Unive 1 B.V.	Zon	5.000.000
Empyro B.V.	Biomassa	5.104.167
Endona Energielandgoed Raalte B.V.	Zon	490.000
Endona Projecten B.V.	Zon	2.285.100
Endona Torenallee B.V.	Zon	1.450.000
Energie Salland West B.V.	Zon	120.491
Energie Coöperatie Endona U.A.	Zon	2.178.000
Energiecoöperatie Rijssen SCE U.A.	Zon	623.188
Energiecoöperatie Rijssen U.A.	Zon	1.000.000
Enschede Energie Holding	Zon	2.900.000
EPS Zwolle B.V.	Zon	4.880.000
Gemeente Almelo	Energiebesparing	225.000
GI Duurzaam B.V.	Zon	1.520.000
Groengas Kampen B.V.	Biomassa	1.009.050
H2-GO B.V.	Opslag & Infrastructuur	2.000.000
Haaksbergen Energie B.V.	Wind	810.000
Groengas Twenterand B.V.	Biomassa	1.526.250
Hamarpa Energy II B.V.	Zon	1.544.218
Holland Eco Finance B.V.	Energiebesparing	132.001
Investeer in Energie B.V.	Zon	5.477.478
Last Groene Energie B.V.	Biomassa	1.520.000
Loon-, Grondverzet- en Transportbedrijf Geurs B.V.	Opslag & Infrastructuur	1.000.000
Future Biogas B.V.	Biomassa	1.000.000
N.V. Deventer Ontwikkelingsmij Sportcomplexen	Energiebesparing	1.200.000
NTP Energie B.V.	Energiebesparing	1.200.000
Oonze Energie B.V.	Zon	195.025
OrangeGas Overijssel B.V.	Opslag & Infrastructuur	2.032.375
OTTE B.V.	Zon	6.500.000
Oxe Geeft Gas B.V.	Biomassa	1.485.000
PEF Technologies B.V.	Energiebesparing	308.875
PM Investment B.V.	Zon	5.163.269

Uitgezette financieringen t/m 31 december 2023

Naam organisatie	Energiesoort	Totaal (€)
Pure Energie Zon - Vroomshoop B.V.	Zon	1.710.000
PV Energie Finance Holding B.V.	Zon	10.682.431
PV Energie Finance Holding II B.V.	Zon	1.453.471
R.K. Woningstichting Ons Huis	Energiebesparing	7.105.000
Rc Panels B.V. en Rc Panels Holding B.V.	Energiebesparing	1.500.000
Reggestroom B.V.	Zon	769.250
RPP Holding B.V.	Circulair	1.700.000
S4 Ancillary Services I B.V.	Opslag & Infrastructuur	6.200.001
Slim Opgewekt Overijssel B.V.	Zon	250.000
Solar Transferium B.V.	Zon	1.140.000
Solar-EP III B.V.	Zon	20.000.000
Solease Overijssel B.V.	Zon	2.141.077
St Wetland Wonen Groep	Energiebesparing	2.370.000
St. Wonen Delden	Energiebesparing	540.000
St. Woonconcept	Energiebesparing	2.623.504
Stichting DeltaWonen	Energiebesparing	8.300.000
Stichting Hogeschool VIAA	Energiebesparing	9.550.000
Stichting Ichthus College	Energiebesparing	2.000.000
Stichting Mijande Wonen	Energiebesparing	3.680.000
Stichting Openbare Primair Onderwijs Hof van Twente	Energiebesparing	1.000.000
Stichting Qredits Microfinanciering Nederland	Energiebesparing	5.000.000
Stichting Viverion	Energiebesparing	8.070.000
Stichting Welbions	Energiebesparing	17.860.000
Streekpellets B.V.	Biomassa	1.594.968
Tala B.V.	Circulair	2.000.000
TBT Energy B.V.	Zon	978.304
Triple Groen Overijssel B.V.	Zon	8.228.000
VvE Hogenkampsweg 2 t/m 72 even nummers te Zwolle	Energiebesparing	1.000.000
VvE Hogenkampsweg 74 t/m 144 even nummers te Zwolle	Energiebesparing	1.000.000
VvE J.J. van Deinselaan 262-452 te Enschede	Energiebesparing	2.000.000
VvE Maasstraat 26-96 te Almelo	Energiebesparing	1.650.000
WDP N.V.	Zon	3.400.000
Warmtebedrijf Hengelo B.V.	Warmte	3.250.000
Waterlinzen-IP B.V.	Overige	41
Waterschap Vechtstromen	Biomassa	15.000.000
Wellsius Overijssel Fund B.V.	Warmte	3.000.000
Wocozon Nederland B.V.	Zon	3.348.125
Woningabonnement Overijssel B.V.	Energiebesparing	94.556
Woningcorporatie Salland Wonen	Energiebesparing	3.860.000
Woningstichting de Woonplaats	Energiebesparing	8.010.000
Woningstichting Domijn	Energiebesparing	10.750.000
Woningstichting Openbaar Belang	Energiebesparing	1.800.000
Woningstichting Rentree	Energiebesparing	8.920.000
Woningstichting SWZ	Energiebesparing	5.382.000
Woningstichting Vechtdal Wonen	Energiebesparing	5.000.000
Woonbedrijf Ieder1	Energiebesparing	1.650.000
Woonconcept Energie B.V.	Zon	1.391.496
Zonnedaken DEC Coöperatie U.A.	Zon	1.000.000
Zonnepark Noordmanshoek B.V.	Zon	4.680.000
Zonnepark PV3 B.V.	Zon	17.506.341
Zonnestroominstallatie Eschmarke I B.V.	Zon	6.358.880
Zonneweide Hessenpoort B.V.	Zon	5.322.149
Zunnewille B.V.	Zon	184.650
Totaal		343.498.514

Dien jouw idee in en profiteer van expertise en financiering

Ben jij op dit moment bezig met een vernieuwend product of idee op het gebied van energie?

Energiefonds Overijssel en Oost NL zijn de 'Versneller Energie Innovaties Overijssel' gestart om jou hierbij te helpen met financiële middelen, een netwerk en expertise. De Versneller biedt dus de uitgelezen mogelijkheid om jouw energieproduct of -idee naar de markt te brengen.

Interesse? Contact Radboud Dood, Investment Manager Innovatie op 06-52 08 69 35 of via radboud.dood@energiefondsoverijssel.nl

Meer weten? Bezoek onze website voor alle informatie:
www.energiefondsoverijssel.nl/veio/

al 10 jaar nieuwe energie

www.energiefondsoverijssel.nl